

Pákai Öveges József Óvoda - Bölcsőde

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

Pedagógiai Program

Írták:

a Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde nevelőtestületének
bevonásával az intézmény igazgatója

1 Tartalom

2	Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája:	5
3	Intézményünk adatai:.....	7
4	A pedagógiai program törvényi háttere.....	9
5	Helyzetelemzés.....	10
5.1	Az intézmény pedagógiai programjának rendszerábrája	11
6	Az intézmény pedagógiai hitvallása	12
6.1	Óvodai nevelésünk célja:.....	12
6.2	Gyermekképünk	13
6.3	Óvodaképünk	14
7	Óvodai nevelésünk feladatai:	16
7.1	Egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztés.....	16
7.1.1	Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek ellátása az óvodában	21
7.1.2	A fokozott kockázatú allergiás gyermek ellátása az óvodában	26
7.2	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	26
7.3	Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés.....	29
7.3.1	Az óvodai anyanyelvi nevelés	29
7.3.2	Értelmi nevelés, fejlesztés	32
8	Az óvodai élet megszervezésének jellemzői	33
8.1	Személyi feltételek	33
8.2	Tárgyi feltételek.....	35
8.3	Az óvodai élet megszervezése, tevékenységek szervezeti keretei.....	37
8.3.1	Csoportszervezés:.....	37
8.3.2	Napirend, hetirend	38
8.4	Az óvodai nevelőmunka dokumentumai, tervezése	39
9	Az óvoda kapcsolatrendszere.....	40
9.1	Kapcsolattartás a formái a családdal:.....	40
9.2	Óvoda-bölcsőde kapcsolata:	41
9.3	Óvoda-iskola kapcsolata:.....	41
9.4	A kiemelt intézményekkel, szervezetekkel való kapcsolattartás formái:.....	42
9.5	A kapcsolattartás formái	42
10	Az óvodai élet tevékenységformái	43
10.1	Játék.....	43

10.2	Verselés, mesélés	46
10.3	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	48
10.4	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	51
10.5	Mozgás	53
10.6	Külső világ tevékeny megismerése.....	56
10.6.1	Természeti – társadalmi környezet	58
10.6.2	Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek.....	59
10.7	Munka jellegű tevékenységek	63
10.8	A tevékenységben megvalósuló tanulás	65
10.9	Ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok.....	68
11	Inkluzív pedagógia, integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló tevékenység.....	69
11.1	Különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	70
11.1.1	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	70
11.1.2	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek.....	72
11.1.3	Kiemelten tehetséges gyermek	73
11.1.4	A migráns gyermekek interkulturális nevelése:	74
11.2	Esélyteremtő Program: Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, differenciált fejlesztése	75
11.3	Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	78
12	Nevelőmunkát segítő eszközök, felszerelések jegyzéke	80
13	Legitimációs záradék.....	82
14	Felhasznált szakirodalom	83
15	Függelék..... Hiba! A könyvjelző nem létezik.	

2 Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája:

„ A gyermek fejlődése szempontjából döntő fontosságú, hogy érezze, nemcsak szeretik, hanem olyannak szeretik, amilyen. ”

Hermann Alice

Nevelőtestületi kollektívánk olyan pedagógiai rendszert dolgozott ki, ami az Alaptörvénnyel és az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban készült.

Programunk célja aktív, öntudatos gyermekek nevelése; úgy vezessük el őket az iskola küszöbéig, hogy az új feladatokra felkészültek, alkalmasak, nyitottak legyenek, s e közben boldog gyermekkorukat megőrizzék.

Helyi pedagógiai programunk biztosítja intézményeinkben a szakmai önállóságot, az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését. Lehetőséget nyújt a helyi igények és specialitások, a különböző innovatív törekvések megvalósításának.

Magyarországon az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Megfelelő felkészültségű óvodapedagógusaink, nevelési, oktatási munkát segítő munkatársaink igyekeznek megfelelni a kor elvárásainak, az innovatív tevékenységekre ösztönző újfajta gyakorlatnak.

Ennek értelmében óvodánkban mindenekelőtt kiemelt hangsúlyt kap:

- az intézményünkbe járó gyermekek személyiségi jogainak tiszteletben tartása
- a különbözőségeket elfogadó személyi feltételrendszer és az egyéni hozzáférést biztosító légkör megteremtése, a sokoldalú, harmonikus, gyermeki személyiség fejlesztésének érdekében

- a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek
- a nemzetiség kultúrájának ápolása
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, a szociális hátrányok csökkentés
- nevelőtestületünk egységes nevelési elvei és magatartása a gyermek érdekeinek érvényesítése és támogatása céljából, az óvodai élet minden színterén
- a gyermekek kizárólag személyisége alapján történő elfogadása, biztosítva számára minden olyan esélyt és segítséget, amely személyisége fejlesztéséhez, tehetsége kibontakoztatásához szükséges
- a biztonságérzetet, stabilitást nyújtó környezet megteremtése
- az egyéni sajátosságaihoz és szükségleteihez igazodó differenciált bánásmód érvényesítése
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell
- a családi nevelés támogatása és kiegészítése
- a gyermek erkölcsi-akarati tulajdonságainak fejlesztése
- az iskolára alkalmassá válás segítése
- az óvodai élet rugalmas megszervezése
- a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

3 Intézményünk adatai:

Az óvoda neve:	Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde
Címe:	8956 Páka, Ifjúság út 11.
Az óvoda-bölcsőde fenntartója:	Pákai Öveges József Óvodát Fenntartó Intézményi Társulás
Címe:	8956 Páka, Petőfi S. u. 1.
A program neve:	Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde Pedagógiai Programja
A program érvényessége:	2025. szeptember 01. –től
A program benyújtója:	Magai-Király Eszter óvodaigazgató és a nevelőtestület
Az intézmény OM azonosítója:	202296
Székhelye:	Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde 8956 Páka, Ifjúság út 11.
Telephelyei:	Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde Csömödéri Telephelye 8957 Csömödér, Rákóczi út 16. Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde Novai Telephelye 8948 Nova, Kossuth utca 6.

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

091110	Óvodai nevelés, ellátás szalmái feladatai
091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
104030	Gyermekek napközbeni ellátása, családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet vagy alternatív napközbeni ellátás keretében
104031	Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása
104035	Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében

A költségvetési szerv típus szerinti besorolása:

Tevékenység jellege: közszolgáltató

A közszolgáltató szerv fajtája: közoktatási intézmény - óvoda

Működési területe: A társult önkormányzatok közigazgatási területe

A társulás tagjai:

Páka Községi Önkormányzat Képviselő testülete

Kányavár Községi Önkormányzat Képviselő testülete

Ortaháza Községi Önkormányzat képviselő testülete

Pördefölde Községi Önkormányzat Képviselő testülete

Csömödér községi Önkormányzat Képviselő testülete

Hernyék Községi Önkormányzat Képviselő testülete

Iklódbördőce Községi Önkormányzat Képviselő testülete

Nova Községi Önkormányzat Képviselő testülete

Barlahida Községi Önkormányzat Képviselő testülete

Irányítói jogokkal felruházott irányító szerv: Pákai Öveges József Óvodát Fenntartó

Intézményi Társulás Társulási Tanácsa

Hivatalos bélyegző felirata:

Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde

8956 Páka, Ifjúság út 11.

Számlavezető pénzügyi intézmény neve:

OTP Bank

4 A pedagógiai program törvényi háttere

- Az óvoda-bölcsőde hatályos Alapító Okirata
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 15/1998 (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakizsgáról, valamint a továbbképzésen részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról.
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
- 77/2025. (IV.15.)Kormányrendelet a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint az egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 368/2011. (XII. 31.) Kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- 22/2013. (III.22.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 417/2020. (VIII. 30.) A közneveléssel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról

5 Helyzetelemzés

Maximálisan felvehető gyermeklétszám az alapító okirat alapján

Sorszám	Óvoda neve	Óvodai csoportok száma	Bölcsődei csoportok száma	Maximálisan felvehető gyermeklétszám
1.	Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde	2	-	Óvoda: 52 fő Ebből SNI: 8 fő Bölcsőde: 8 fő
2.	Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde Csömödéri Telephelye	2	-	Óvoda: 40 fő Ebből SNI: 6 fő Bölcsőde: 8 fő
3.	Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde Novai Telephelye	1	1	Óvoda: 30 fő Ebből SNI: 5 fő Bölcsőde: 8 fő
Összesen:		5	1	Óvoda: 122 fő Ebből SNI: 19 fő Bölcsőde: 24 fő

Jelenleg a Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde Novai Telephelyén működik Mini bölcsődei csoport.

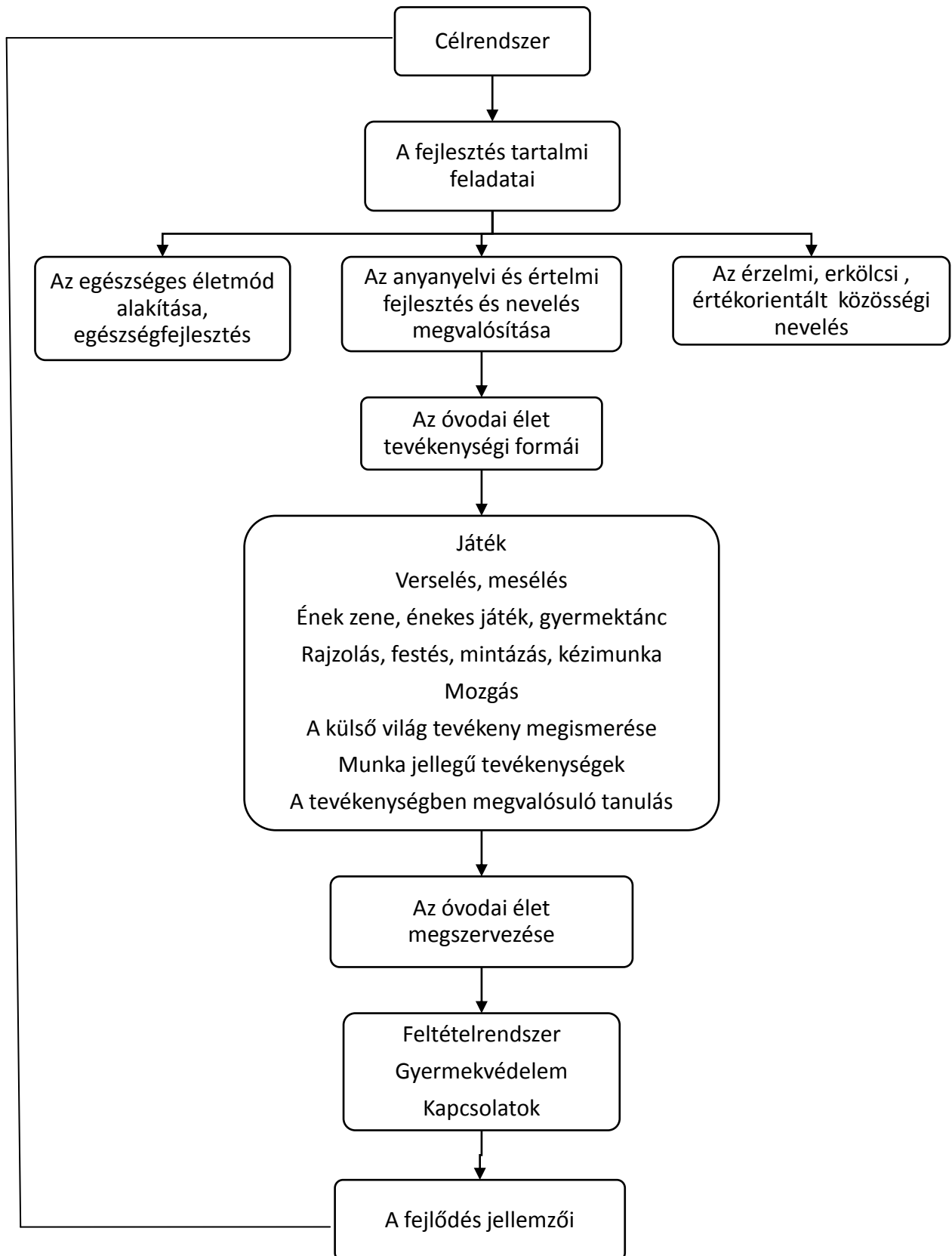
Intézményünk bemutatása:

A Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde három településen, Pákán, Csömödérben, és Nován lát el nevelési, gondozási feladatokat. A zalai települések egymástól való viszonylagos távolságában, a családok szociális, társadalmi helyzetének változatos összetételében, a települések adottságainak eltéréseiben mutatkoznak helyi sajátosságok, amiket nevelési céljainkban, feladatainkban, sajátosan kialakított profiljában kívánunk megvalósítani.

Intézményünk társulási fenntartás keretében működik, a helyi lakosok gyermekei mellett a férőhelyek fennmaradó részében fogadjuk azon nem a körzetünkhöz tartozó kisgyermeket is, akiknek szülei szabad óvodaválasztási lehetősége alapján minket választanak.

A családok szociokulturális helyzete feladatellátási helyenként változatos képet mutat, de egyre nagyobb számban tapasztalható a nehéz anyagi körülményekkel küzdő, a sajátos nevelési igényű gyermekek aránya, vagy egyéb nevelési problémákkal küzdő családok száma.

5.1 Az intézmény pedagógiai programjának rendszerábrája

6 Az intézmény pedagógiai hitvallása

"Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszé, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle."

Varga Domokos

6.1 Óvodai nevelésünk célja:

Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

Alapelveink:

- Biztosítjuk a gyermekek emberi méltóságát, jogait.
- Biztosítjuk az egyéni képességek kibontakoztatását.
- Alkalmazkodunk a pedagógiai etikához.
- Figyelembe vesszük a gyermekek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteit.
- Biztosítjuk minden gyermek egyenlő esélyét a színvonalas nevelésben.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítjük a gyermekek egyéni késégeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Tiszteletben tartjuk a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.
- Figyelembe vesszük, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodáink hátránycsökkentő szerepet tölthetnek be.
- Elősegítjük a tevékenységek játékoságát, amelyek a célnak megfelelően lehetnek kötöttek és kötetlenek egyaránt, rugalmas időkeretben.
- Elősegítjük a gyermekek komplex szemléletének kialakítását.
- Lehetőségeket kínálunk, alkalmakat teremtünk, vagy a spontán lehetőségekből kezdeményezünk.
- Lehetőséget adunk a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak természetes környezetben való megszerzésére.
- Az irányított képességfejlesztést a játékon és a környezetünk megismerésén keresztül erősítjük, ezáltal érzelmi kötődést alakítunk ki a közvetlen környezetünkhöz.

- Biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára szükséges segítséget, gondozást, nevelést.

6.2 Gyermekképünk

*„ Aki szereti a szépet, az életet szereti.
Aki gyermekkorában megtanult látni...,
az sok-sok év múlva, ha rosszkedvűen, vagy
bánattal sújtottan jár az úton, meglátja
a zöld fűben a sárga kankalin ragyogását, vagy
a fecske röptének eleganciáját,
máris szebbnek látja a világot.”*

Hermann Alice

Az Alapprogram alapján az emberi személyiségből indulunk ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások, beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is együttesen,- határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

A személyiségértékek, tulajdonságok, képességek közül kiemelten alapozzuk meg az alábbiakat:

- a megfelelő feltételek biztosítása, a pedagógiai ráhatás révén a gyermekek tapasztalják meg az önállóságot, legyenek képesek pozitív ÉN képet építeni, őrizték meg kíváncsiságukat, testileg, lelkileg, szociálisan saját érési tempójában fejlődhethessenek és érhessenek meg az iskolai életre;
- az őket körülvevő természeti, társadalmi környezetének kultúráját, hagyományát, nemzeti örökségeit gyermeki játékszabadság által megélhessék. Ismerjék meg a nemzeti identitástudatukat, alapvető normákat, értékeket, ismerkedjenek népünk kultúrájával,

hagyományaival, legyenek büszkék magyarságukra;

- szerezzenek tapasztalatokat, - a gyermek fejlődő személyiségét, idegrendszeri érettségét figyelembe véve, olyan élmény és érzelemgazdag, tevékeny óvodai és csoportlétkört megteremtése által -, amelyek hozzájárulnak testi, szociális, emocionális és intellektuális fejlődésükhöz;
- tanulják meg és tapasztalják meg az együttműködésekben az alkalmazkodás és az önérvényesítés lehetőségeit, a kompromisszumok stratégiai elemeit;
- a mindennapi életben képesek legyenek szabadon kifejezni magukat, szívesen kommunikáljanak társaikkal és a felnőttekkel egyaránt;
- sajátítsák el az együttélés szabályait, szerezzenek tapasztalatot arról, hogy tetteiknek mi a következménye, alakuljon helyes értékítéletük;
- szeressék, kötődjenek a természethez, tiszteljék és bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt okoznának benne, óvják a világot, méltóságban, barátságban éljenek vele, legyenek fogékonyak a szépre, jóra;
- csodálkozzanak rá, és fedezzék fel a környezetük, a természet jelenségeit, vegyék észre fejlődésük változásait, szeressék és becsüljék szülőföldjüket, óvják annak természeti és társadalmi kincseit, az emberek mindenkori értékteremtő munkáját.

*„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.
Néhány magasabbra tud repülni, mint mások, de mindegyik a legjobb tudása szerint repül.
Miért is hasonlítanád össze őket?
Mindegyik más.
Mindegyik különleges.
Mindegyik gyönyörű.*

Ismeretlen szerző

6.3 Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Elengedhetetlennek tartjuk a szülői közösséggel, valamint az intézmény partnereivel való kifogástalan együttműködést, ezek elmélyítésének érdekében törekszünk rendezvényeink nyitottságán keresztül is kommunikálni együttműködési szándékainkat, a megfelelő kapcsolatépítés és tartás céljából. Eseményeink, rendezvényeink minden esetben tükrözik gyermekközpontú szemléletünket. A családdal való kifogástalan partnerkapcsolatot nevelőmunkánk alapjának tekintjük, melynek megvalósítása céljából kulturált kommunikációra törekszünk, szükség esetén segítő kezet nyújtunk, titoktartási kötelezettségeinket betartva.

A gyermeki tudásvágy kielégítésének céljából különböző szervezeti formákban megvalósuló játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulási formákat biztosítunk. A gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó személyiségfejlesztést nevelőmunkánk alapjának tekintjük, így a hátrányos helyzet és különbözőségek figyelembevételével, a személyiség teljes kibontakoztatásának támogatásával segítjük az iskolára való felkészítést is.

- Intézményünkben minden gyermeket megillet személyiségének feltétel nélküli elfogadása, a szeretet, szükségleteinek kielégítése, a fejlődését elősegítő egyéni bánásmód.
- Nevelésünk célja a gyermek személyiségének, egyéni képességeinek kibontakoztatása, sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a hátrányok kiegyenlítése az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Alapelvünk, hogy a gyermek személyiségét tisztelet, elfogadás, szeretet, bizalom és megbecsülés övezi. Pedagógiai eljárásaink a gyermek személyiségéhez igazodnak, lehetővé teszik és segítik a személyiségfejlődést, az egyéni készségek és képességek kibontakoztatását. A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részeként kezeljük.
- A nevelés hatására óvodásaink olyan használható tudást kapnak, amelyet tapasztalataikon keresztül szereznek meg és a szerzett tudást alkalmazni is tudják.
- Nevelésünk során gondoskodunk a gyermeki szükséglet kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- Pedagógiai rendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Nevelőmunkánkat az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra kell alapoznunk. Arra törekszünk, hogy óvodánk tükrözze külső megjelenésében a harmóniát, az egységet és az esztétikumot. Légköre sugározza a szeretetteljes bánásmódot és az otthon érzetét.

7 Óvodai nevelésünk feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

7.1 Egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztés

Az országos alapprogram meghatározása alapján mindenkori elsődleges feladatunk a 2.5-7 éves gyermek testi, lelki, szociális jóléti állapotának megteremtése, fenntartása. A családi értékeket megőrizve olyan befogadó, harmonikus légkör megalapozása, amelyben a gyermek óvodába lépésétől kezdve biztonságban érezheti magát.

Az egészséges életmódra nevelés, esztétikus, tiszta, környezetet igényel. Elsősorban a gyermek mindennapi életét kitöltő helyiségek, csoportszobák, kiszolgálók, mosdók, udvar külleme, biztonsága fontos, hogy megfeleljen a gyermek igényeinek, lehetőséget biztosítsanak egészséges fejlődéséhez, személyi, higiénés szokásainak megvalósításához.

A családból, bölcsődéből hozott képességekre alapozva, tervezzük nevelési feladatainkat, az egészség óvása, ápolása, a baleset és betegségek megelőzése, az egészséges környezet alakítása céljából. A testápolás, öltözködés, étkezés, pihenés, környezetformálás feladatait a csoportok mindenkori összetételét tekintve tervezzük. Helyet adunk a magatartás zavaros, beilleszkedési és tanulási nehézséggel küzdő, SNI állapottal bíró gyermekek kibontakozásához, egyéni tempóban való boldogulásához. A családok szociális háttérének megismerésére törekszünk, hogy feltárjuk a hátrányos, halmozottan hátrányos, esetleg veszélyeztetett állapotokat. Segítségül szolgál a védőnői, családsegítői szolgálat közvetlen, együttműködése intézményünkkel.

Nevelő munkánk fontos részét képezi az egészséges életmód formálása. A családból hozott szokásrendszert megismerve ügyelünk a fokozatosság elvének érvényesítésére, kellő idő biztosítására a tevékenységek gyakorlásában. Megfelelő támogatásra, segítség nyújtására törekszünk a jártasságok, készségek, képességek kialakulása, fejlődése érdekében. A differenciálás módszerét elsődlegesnek tekintjük.

A hatékony nevelőmunkához együttműködésre van szükség, mind a családok, mind pedig az óvoda dolgozóinak irányában.

Célunk:

- Testi, lelki, szociális szükségletek kielégítése
- Az egészséges életmód szokásainak megismertetése
- Az egészség megóvása, balesetek megelőzése, test és lélek edzése
- A sértő, bántalmazó életmód elkerülése
- Káros szenvedélyek elkerülésének segítése
- Pozitív természeti, környezeti és társadalmi viszony alakítása

Feladataink:

- A gyermeki biztonságérzetet nyújtó környezet kialakítása, személyi, tárgyi, szakmai feltételek megteremtése
- A gyermekek szociális háttérének megismerése
- Egészségápoló programok szervezése, részvétel biztosítása családok számára is
- Szakértői háttér biztosítása, egészségügyi, szociális szakemberek kapcsolatépítésével
- Harmonikus együttműködésbiztosítása családokkal, nevelői és alkalmazotti közösségen belül és szakmai munkát segítő szakemberek körében is

Az egészségfejlesztés területei:

- testi, lelki, mentális egészség ápolása,
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek,
- személyi higiénés feladatok,
- egészséges táplálkozás,
- mindennapos egészségmegőrző mozgás, egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testmozgás
- balesetvédelem
- egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

Testi, lelki, mentális egészségápolás:

Óvodai nevelésünk fontos feladata, hogy a gyermek pszichikus és értelmi fejlődését elősegítsük környezetünk mintaadó viselkedésével. Kellemes megjelenésünkkel mintaként szolgáljunk, viselkedésünkkel tanítsunk, beszédünkkel nyugtassunk, bíztassunk. Ennek érdekében kerüljük a káros szenvedélyek megnyilvánulását az intézmény belső és külső területein egyaránt, az egészségügyi jogszabályzatnak megfelelően. Törekedjünk a példaadásra mindennapjainkban és a családokkal való közös rendezvények, kirándulások alkalmával is.

Lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek:

A gyermekek lelki egészségének megfelelő fejlődése érdekében pedagógusaink különböző módszereket, tevékenységeket valósítanak meg, figyelembe véve az adott csoport aktuális testi-lelki szükségleteit, fejlettségi szintjét, a gyermekek egyéni igényeit. Emellett kihasználjuk a rajzolás, festés, mintázás, ének, zene, gyermektánc lelki egészség megőrzésre gyakorolt hatását is. Ezt a célt szolgálják a zene, - és meseterápiás foglalkozások, drámapedagógiai játékok. Rendezvényeink, programjaink fontosak a közösen átélt élmények lehetőségének biztosítása szempontjából, hiszen ezek segítségével is fejleszthetőek a társas kapcsolati készségek.

Személyi, higiénés feladatok:

A családból, bölcsődéből hozott szokásokat figyelembe véve alkalmazzuk a fokozatosság elvét. Minden gyermek más és más tempóban, egyéni érettségének megfelelően végezhesse a szokásrendszer elsajátítását, saját érési ütemében juthasson el a jártasság, majd a készség, képesség szintjére, gördülékeny napirendben, kellő idő és megsegítés biztosításával.

A gondozási teendők gyakorlása önmaguk testi szükségleteinek ellátását, (*tisztálkodás, WC használat, fogápolás, fésülködés, öltözködés, pihenés*) környezetük tisztán tartását, öltözetük tisztaságának megóvását érinti.

Az óvodapedagógus feladata:

- A családok szociális háttérének megismerése, családlátogatás keretében. Kapcsolatfelvétel védőnővel, családsegítővel.
- A gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítése.
- A szokások, szabályok megismertetése, dajka nénik bevonása a gyakorlás folyamatába.
- A gyermekek önállósodásának segítése egyéni bánásmód, differenciálás érvényesítésével.
- Tiszta, esztétikus környezet biztosítása a gyermek mindennapi életét biztosító helyiségek vonalán.

Egészséges táplálkozás:

Az önkiszolgálástól a naposi teendőkig terjed az egészséges táplálkozást szolgáló tevékenységek sora. Az egészséges élet alapvető feltétele az egészséges táplálkozás, a hozzá kapcsolódó szokásokkal, a kulturált étkezés szabályaival, az esztétikusan terített asztallal, a minőségi, gyermeki étkeztetést szolgáló ételekkel. Minél kevesebb zsír és cukortartalom és minél több zöldség, gyümölcs szorgalmazására törekszünk.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az önkiszolgáló és naposi teendők mozzanatainak megtanítása az eltérő képességek, készségek figyelembevételével.
- Az ételek megízlelésére és elfogyasztására ösztönzés a gyermek igényeit tiszteletben tartva.
- Tevékeny, cselekedtető, tapasztalatgyűjtő lehetőségek biztosítása a gyümölcsök, konyhakerti zöldségfélék megismertetésére, ízvilágának befogadására. Idényszerűen készítsenek ívólevet, salátákat, kompótot, gyümölcsöstálat.
- Szervezzen vitamin napokat a családok bevonásával.
- Szakemberek bevonásával segítse a családok szemlélet formálását az egészséges táplálkozás lehetőségeinek megismertetésével.
- A kulturált étkezés szokásainak tanítása, elsősorban a példanyújtás erejével.
- Minőségibb étrend megteremtésének szorgalmazása az ellátók irányába.
- Szükség esetén a sajátos étkezés igény biztosítása (ételallergia, liszt, cukor érzékenység)

Mindennapos egészség megőrző mozgás, egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testmozgás:

Az óvodáskorú gyermek felfokozott mozgásvágygal él. Testi képességeinek alakulását, komfortérzését, idegrendszerének fejlődését mozgásvágyának kielégítése biztosítja. Az egészséges életmód egyik fő alapeleme, mely élete végéig elkíséri.

Célunk, hogy a napirendben folyamatosan biztosított legyen számukra a mozgás lehetősége, a nagy és lendületes mozgásformák kivitelezése, az esztétikus mozgásformák megismerése, a finom mozgások megjelenítése. A mozgásformák gyakorlásában nem feledkezhetünk meg a friss levegő hatásáról, lehetőség szerint minél több szabadban töltött idő kihasználásáról. Fontos, hogy az udvari levegőzések mellett helyet biztosítsunk a sétáknak, barangolásoknak, kirándulásoknak. Erő és állóképességük, teherbíró képességük fejlődése érdekében, rövidebb, hosszabb séták megvalósulására törekszünk. Figyelembe véve az eltérő mozgásigénnyel bíró gyermekeket, változatos mozgásformák, lendületes és finomabb mozgáselemek gyakorlását szolgáló eszközök, hely elérhetőségét segítjük.

Az óvodapedagógus feladata:

- Biztonságérzetet keltő, balesetmentes hely biztosítása a mozgásformák gyakorlásához.
- Motiváló mozgásfejlesztő eszközök használhatóvá tétele a gyermekek igényének megfelelően.
- Idő biztosítása a mozgásformák gyakorlásához.
- A testtartásuk, mozgás ritmusuk fejlődése céljából nyújtson motiváló, élményszerű lehetőségeket az esztétikus mozgáselemek gyakorlására is.
- Ügyeljen a tiszta, szabad levegőn történő mozgások megvalósulására.
- Szervezzen időszerűségeknek megfelelően sétákat, barangolásokat, kirándulásokat.
- Rendszeres, szervezett, testi képességeket fejlesztő mozgásgyakorlást tudatosan építse fel, igazodjon a gyermekek adottságaihoz, eltérő fizikális képességeihez, korához.

Balesetvédelem:

A balesetmegelőzés céljából fontos az eszközök rendeltetés szerű használata. Fokozatosan megismertetjük a gyermekekkel intézményünk szokás és szabályrendszerét. Fontos, hogy minden nap felelevenítésre és ellenőrzésre kerüljenek az egyes tevékenységekhez kapcsolódó meghatározások, melyek betartásával kiküszöbölhetjük az esetleges sérüléseket okozó helyzeteket, veszélyeket. A szabályok mindenki számára kötelezőek, gyakorlásuk a felnőttek tapintatos beavatkozása, segítése mellett valósulhatnak meg.

Az óvodapedagógus feladata:

- Jól követhető szokás és szabályrendszer alkotása, megismerttetése, gyakoroltatása.
- A játszóhelyek, játékeszközök, egyéb használati tárgyak épségének ellenőrzése, javíttatása.
- A séta és kirándulóhelyek előzetes feltérképezése, biztonságának áttekintése.
- Az állandó felügyelet biztosítása a gyermekek tevékenységei körül, igény szerint közvetett és közvetlen formában egyaránt.
- Az egyéni bánásmód tapintatos érvényesítése a másság, különbözőségek tudatában.

Eredményességi mutatók óvodáskor végére:

- Önállóan és biztonságosan mozognak óvodánk belső, külső színterein.
- Megtanulják környezetüket óvni, védeni, ápolni, szépíteni.
- Önmaguk testi szükségleteit kialakult képességeik birtokában, igényüknek megfelelően el tudják végezni.

- Önállóan használják a WC-t, annak tisztaságára, intimitására ügyelnek.
- Kezüket, fogukat a tanult szokások szerint tisztítják, ügyelnek a mosdó rendjére, tisztaságára. Biztonsággal kezelik a csapokat.
- Önállóvá válnak a papír zsebkendő kezelésében, orruk tisztításában.
- Öltözködésben igényesen kezelik személyes holmijukat, képessé válnak önállóan le és felvenni ruhadarabjaikat. Cipőjük kötését elsajátítják.
- A kapott példát követve segíteni tudják kisebb társaikat.
- A kulturált étkezés szokásait alkalmazzák, terítéket ízlésesen helyezik asztalukra, önállóan megítélik az elfogyasztani kívánt mennyiséget. Biztonsággal használják az evőeszközöket.
- Szívesen vesznek részt saláták készítésében, zöldségek, gyümölcsök feldolgozásában.
- Folyadékszükségletüket jelzik, kielégítik.
- Megértik és fegyelmezetten élnek a pihenő percek lehetőségével, nem zavarva alvó társaikat.
- A szokás és szabályrendszer feladatait ellenőrzés mellett gyakorolják, betartják.
- A balesetmegelőzés érdekében rendeltetésszerűen használják az eszközöket, amelyekkel tevékenykednek.
- Képessé válnak mozgásukat, szükségleteiket irányítani, késleltetni.
- Örömmel mozognak, versengenek, táncolnak, igénylik a mozgásos játékokat.
- Bátran birtokolják a mozgásfejlesztő szereket.
- Önmaguk és társai egészsége érdekében képessé válnak a balesetveszélyek felismerésére.
- Pozitív ismerettel rendelkeznek az egészségre károsan ható szenvedélyek előfordulásáról.

7.1.1 Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek ellátása az óvodában

A nevelési-oktatási intézmény, többcélú intézmény igazgatója a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabétesszel élő gyermek részére abban az időtartamban, amikor az óvoda – beleértve az ilyen köznevelési alapfeladatot ellátó többcélú intézményt is – felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a köznevelési törvény 62§. (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosít

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján (Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban) biztosítjuk intézményünkben az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátását, ha a képzésben résztvevő vállalja a gyermek ellátását. Ha nem vállalja, akkor házi orvos vagy védőnő útján is biztosítható az ellátás.

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. kormányrendelet szerint igényelheti a diétás étrend biztosítását, illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabétessel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása
- az előirt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel

Röviden a diabéteszről:

A cukorbetegség, vagy más néven diabétesz egy anyagcserezavar, amelyben a szénhidrátok hasznosítása szenved zavart.

- **1-es típusú diabétesz:** ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. Az 1-es típusú diabétesz általában genetikai okokra vezethető vissza.

Gyermekekori diabétesz tünetei:

A gyermekekori diabétesz tünetei is hasonlóak a felnőttkorban jelentkezőhöz, általában a tünetek specifikussága miatt könnyen felismerhető a diabétesz.

Cukorbetegség fő tünetei:

- jó étvágy melletti gyors fogyás, testtömeg csökkenés
- gyakori vizelet

- erős szomjúság érzet, bő folyadékfogyasztás
- nehéz sebgyógyulás
- kicsiknél a szobatisztaság elvesztése
- nagyobbaknál éjszakai bepisülés vagy nappali gyakori mosdóba járás
- ólmos fáradtság, bágyadtság, rossz közérzet
- acetonos lehelet
- homályos látás

Gyermekkori diabétesz kezelése

A gyermekkori cukorbetegség terápiája nagyban függ a diabétesz típusától. Az 1-es típusú diabétesz esetén a gyermek kezelőorvosa által meghatározott inzulinterápiára van szükség.

A gyermekkori cukorbetegség kezelésében három pillért állapítunk meg:

1. inzulinterápia

2. étrendi kezelés

3. helyes életmód

- A kezelés módját mindig diabetológus szakorvos állapítja meg, ami függ a diabétesz típusától, a gyermek vércukorszintjétől is.
- 1-es típusú cukorbetegség esetén elengedhetetlen az inzulinterápia, mert ebben az esetben a páciens hasnyálmirigye nem termel inzulint, így azt külső forrásból kell bevinni az erre kialakított inzulinadagoló pen segítségével, vagy inzulinpumpával (a kezelőorvos által előírt).
- Az injekciót általában a hasi zsírszövetbe érdemes adni.
- 1-es típusú cukorbetegség kezelésének szervez része az diéta, azaz a táplálkozási szokások megváltoztatása, a natív cukormentes étrend, illetve számolnia kell az inzulinadaghoz kimért napi szénhidrát mennyiségét.
- Az 1-es típusú diabéteszes gyermekek kezelésében a rendszeres vércukor ellenőrzés, étkezések előtt és azokat követően is érdemes ellenőrizni a vér cukorkoncentrációját.

Helyes étrend:

- Kerülni kell a hozzáadott cukrot tartalmazó ételeket

- Törekedni kell a napjában többszöri zöldség és gyümölcs fogyasztására
- A teljes kiőrlésű gabonák fogyasztása a fehér lisztből készületekkel szemben
- Az elegendő folyadék elfogyasztása ajánlott

A diabétesz során jelentkező kellemetlen (rosszullét) állapotok, annak kezelése

Hipoglikémia (vércukorszint leesés):

- a túl sok inzulin, vagy kevés szénhidrát hatására,
- a sokáig tartó testmozgás miatt alakulhat ki.

Az 1-es típusú cukorbetegéknél nagyobb eséllyel lép fel hipoglikémia, ami kezeletlenül akár igen veszélyessé is válhat.

Ilyen rosszullét több okból alakulhat ki:

- Ha a gyermek az inzulin beadása után nem étkezett,
- A gyermek későn étkezett,
- Túl sok inzulint kapott kimerítő testmozgás után,
- Rossz helyre, pl. izomba kapta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik az fel.

Bizonyos gyógyszert (sulfanilurea) kapó gyermekeknél a Glukagon beadása tilos.

Helyes inzulinadagokkal és étkezéssel a veszély lecsökkenthető.

Hipoglikémia tüneteit:

- rosszullét,
- heves szívdobogás,
- szédülés,
- remegés,
- sápadtság,
- izzadás,
- látászavar,
- beszédzavar,
- gyengeség,
- éhségérzet,
- hányinger, hányás

Hipoglikémia esetén az eljárásrend:

A hipoglikémia azonnali kezelést igényel, mert a cukorbeteg gyermek rosszul lehet. Rosszullét esetén szőlőcukrot, esetleg glükóz tablettát kell a gyermeknek beadni, majd meg kell etetni vele egy kekszet.

A cél : Minél gyorsabban történjen meg a vércukorszint emelés, ugyanis, ha nem javul, akkor eszméletvesztés, rángógörcs is felléphet

Előfordul, hogy hirtelen alakul ki a tudatzavar. Ilyenkor, ha még eszméleténél van a gyermek, és nyelni tud, nekünk kell megetetni, vagy feloldva megitatni a szőlőcukrot a beteggel. A szőlőcukor már a szájból elkezd felszívódni. Ezt követően kekszet vagy rostos levet, ill. tejet itathatunk, hogy az ezekben található összetett szénhidrátok lassabban, de emeljék a vércukorszintet. Az eszméletlen gyermeknek biztosítani kell mielőbbi szabad légutat. Stabil oldalfektetésbe vagy, az oldalára vagy a hasára kell fektetni, hogy az esetleges légúti akadály (pl. nyál) könnyen tudjon távozni, pl. kifolyni a szájüregből. Az eszméletlen vagy görcsölő gyermeknek a nála levő Glukagon injekciót kell beadni, ha azt kaphatja (a szülő felelős ennek biztosításáról, ha a gyermek kaphatja) . A fecskendőben elő van készítve az oldószer, mellette van a hatóanyagot tartalmazó porampulla. Ennek a műanyag kupakját kell lepattintani, majd az oldószert a gumidugót átszűrve hozzáfecskendezni. Ilyenkor a por feloldódik. Ekkor vissza kell szívni az oldatot a fecskendőbe. Azt légteleníteni kell úgy, hogy a tűt felfelé tartva kinyomjuk belőle a levegőt, majd a test bármelyik izmába szúrva beadjuk a betegnek. Az injekció után a tudat elkezd kitisztulni.

Amikor már nyelésre képes a gyermek, szájon át adunk neki cukrot a fentiek szerint. Ebben az esetben mindig értesítsük a mentőket a kórházba szállításhoz.

A hiperglikémia (tartósan magas vércukorszint)

Egyes esetekben a hipoglikémia ellentéte is előfordulhat, amit hiperglikémiának nevezünk. Ebben az esetben a gyermek vércukorszintje tartósan magas lesz, ez főleg 1-es típusú diabéteszben fordul elő, inzulin hiányában.

Ennek veszélye: A ketoacidózis kialakulásával, amely azt jelenti, hogy a szervezet a zsiradék raktárak bontásából próbálja fedezni a szükséges energiát, toxikus hatású ketontestek keletkeznek.

A ketoacidózis fő tünete az acetonos lehelet, de jellemző ezek mellett a hányinger, hasfájás, szapora, mély légzés is. A hiperglikémia azonnali ellátást igényel, kezelése kórházakban történik

Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát, ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba.

Megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges. A cukorbeteg gyermeknek minden esetben be kell adni az inzulint és tartani kell be az előírt diétát.

Lázás megbetegedés idején a gyermek igyon bőségesen, kerülni kell a zsírok fogyasztását, de a normális szénhidrátbevittet biztosítani kell. Az inzulin beadása elengedhetetlen. A szénhidrátbevittet ilyenkor pl. gyümölcslevek formájában is történhet.

Ha a hányás kialakul, és a szájon át való folyadékbevittet nem oldható meg, mentőt kell hívni és kórházi kezelést szükséges, ahol infúzió segítségével tartják fenn a szervezet egyensúlyi állapotát.

7.1.2 A fokozott kockázatú allergiás gyermek ellátása az óvodában

Kiemelt figyelmet kapnak az anafilaxiás rizikójú allergiások az óvodákban.

A köznevelési intézménynek biztosítani kell gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

Ez a változtatás azért jelentős, mert jogalapot ad és egyértelmű irányt jelöl ki a már diagnosztizált anafilaxiás gyermekek intézményi létének és biztonságának érdekében.

Ők azok a gyerekek, akiknél mindig van az esetleges anafilaxiás reakciót visszafordító, adrenalin hatóanyagú injektor, szüleik pedig pontosan informálni tudják az intézményt arról, milyen óvintézkedéseket kell megtenni annak érdekében, hogy a gyerek ne érintkezzen az allergénnel.

A jogszabály módosítás értelmében az igazgató:

- kötelesek egyrészt felvenni a diagnosztizált allergiás gyerekeket az intézményekbe,
- másrészt biztosítaniuk kell a tudottan allergiás gyerekek számára a biztonságos körülményeket.

Az anafilaxiás túlérzékenységi reakció akár percekben belül fulladáshoz, szívmegálláshoz vezethet, ám ezt a reakciót vissza lehet fordítani az adrenalin hatóanyagot tartalmazó EpiPen injekciós tollal, amelynek használata másodpercek alatt elsajátítható. Az autoinjektorból a súlyos allergiában szenvedőknek kettőt kell mindig maguknál tartani.

7.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az óvodás gyermek magatartása erősen érzelmileg vezérelt. Gondolkodását, tevékenységeit, kapcsolatait elsősorban érzelmei határozzák meg, melyeket elsődlegesen a családjában épít fel. Fontos és meghatározó értékű óvodai nevelésünk hatékonyságában, a családban szerzett ismeretek, értékek, erkölcsi normák színvonala és a kötődés ereje. Az otthoni szokások, a gyermeknek a családban elfoglalt helye, a szülői attitűdök, nevelési stílusok, kapcsolatok megismerése, a család látogatásával lenne a leoptimálisabban feltárható már az óvodakezdés előtt. Erre, ha mégsem kerül lehetőség minden esetben, fontos, hogy az óvoda látogatása óvodakezdés előtt mindig biztosított legyen.

Célunk, hogy már az intézménybe kerülés előtt kialakuljon egy első szintű kapcsolat a gyermek, szülő és óvoda között. Nagy segítség a családok megismerésében a védőnői és családsegítő szolgálat hatékony működése, de a kapcsolat kialakításában az óvodapedagógusoké az elsődleges szerep. Lehetőségeink alapján időt biztosítunk a családoknak óvodánk látogatására már az óvodakezdés előtt. A nyári nyitvatartási rend, a hosszú udvaron töltött idő és az általában alacsony ügyeleti létszám lehetővé teszi a találkozásokat a leendő óvodásokkal, szüleikkel. Egy a családnál tágabb társadalmi közegbe pillanthatnak be szabad ismerkedés formájában. Erre a kapcsolatformálásra építjük a beszoktatás, befogadás folyamatát, melyet lassan fokozott szülői távolléttel, a gyermekek óvodában tartózkodási idejének fokozatos emelésével igyekszünk megvalósítani. Majd a biztonságérzet megalapozásával a közösséggé alakulás apró lépéseit, élménysorait kezdjük kibontogatni a nevelési folyamatban, változatos tevékenységekkel, közös együttlétekkel, élményekkel. Mindenkor a gyermek természetes kíváncsiságára, nyitottságára alapozzuk az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatait:

- az erkölcsi normák, nemzeti értékek átadását
- a szokás és normarendszer megalapozását
- a természeti társadalmi csodák felfedezését, megbecsülését
- a keresztény, kulturális értékek megismertetését
- a hazaszeretet és nemzeti identitás érzésének megélését
- a szocializáció fejlődésének segítségét, erkölcsi tulajdonságok, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akaraterő, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat megalapozását.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket már az első óvodába lépéskor pozitív érzelmi hatások ériék. Érezze, hogy az óvó néni várja, érdeklődik iránta, lássa, hogy a felnőttek bizalommal beszélgetnek egymással. Élje át, hogy az anya és az óvodapedagógus mosolyogva társalog, hogy minta alapján alakulhasson benne a bizalom érzése.

Az óvoda dolgozói részéről is fontos, hogy a derűs, együttműködő hangulat övezze munkájukat, mert mindez kihat a gyermek érzelmi világára, biztonságérzetének alakulására. A felnőttekhez fűződő pozitív viszony nyújtja a biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé.

Különösen fontos, hogy minden gyermeknek, minden nap kijárjon az ölelés, simogatás, és kiemelt figyelem illethesse a nehezen nevelhető, sni-s, magatartás zavaros gyermekeket, hogy segítsük őket boldogulni, alkalmazkodni társas közegükben.

Célunk:

- Aktív, jókedvű, tevékeny, környezetére rácsodálkozó gyermekek nevelése.
- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságának, képességeinek kibontakoztatása közösségen belül az intézmény normái alapján.
- Olyan módszerek, eszközök alkalmazása, melyek megkönnyítik a gyermek boldogulását a megváltozott körülményeiben. Biztonságot nyújtanak, segítik a szülőtől való leválást, a beilleszkedést.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében sajátos törődés, szakember segítségének biztosítása, esélyegyenlőség megteremtése.
- Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, a szokás és normarendszerének megalapozása.
- A személyiségek közti különbözőségek elfogadására nevelés.

Az óvodapedagógus feladata:

- Szeretetteljes, családi, esztétikus óvodai környezet megteremtése.
- A szülővel, gyermekkel való kapcsolat kiépítése.
- Az óvodai nevelés irányvonalának megismertetése a szülőkkel, előzetes szülői értekezlet szorgalmazása több egyszerre érkező gyermek esetében.
- A gyermek érzelmi biztonságának kialakítása, befogadás.
- A gyermek fejlődési jellemzőinek megismerése a szülőtől történő tájékozódással.
- Társak felkészítése az új gyermekek érkezésére.
- Egymás iránti tisztelet, elfogadás érzésének alakítása.
- Változatos tevékenységek biztosítása a megtapasztalásra, együttműködés gyakorlására, közös gondolkodásra, közös élmények építésére. A „Mi” fogalmának tudatos alakítása.
- Baráti és társas kapcsolatok alakulásának támogatása, segítése.

- Erkölcsi tulajdonságok megalapozása, empátikus viselkedés formálása.
- A gyermeki magatartás pozitív alakulása szempontjából mindenkori tudatos példamutatás, kommunikáció, bánásmód, viselkedés során.
- A gyermek jelzéseire való odafigyelés szükség esetén szakember bevonása. /vegetatív idegrendszer zavarai, rossz, beidegződött szokások, pszichomotoros rendellenességek, beszédzavar, érzékelés, észlelés zavarai/
- Szokás és normarendszer következetes gyakoroltatása.

Eredményességi mutatók óvodáskor végére

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- A közös tevékenység, annak megszervezése, a benne való aktív részvétel természetes igényükké válik.
- Képesek az együttműködésre, örülnek a közös eredményeknek.
- Konfliktusaikat próbálják közösen megoldani, szükség esetén segítséget kérni.
- Igényükké válik a helyes viselkedés, a szabályok betartása, ismerik a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát, képesek társaikat figyelmeztetni erre.
- Alapvető udvariassági formákat betartják.
- Érzelmi indulataikon képesek uralkodni.
- Elfogadják és tisztelik a gyermekek különbözőségeit.
- Érdeklődnek egymás iránt, képesek segíteni társaikat.
- Életkoruknak megfelelő szinten képesek erkölcsi ítéleteket megfogalmazni.
- Jól érzik a „Mi” érzését, megjelenik viselkedésükben a büszkeség, ragaszkodás. A mi falunk, országunk, óvodánk fogalomkör kirajzolódik számukra.

7.3 Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt rendszer, használata végig kíséri az óvoda egész napi életét, átfogja a nevelés, oktatás minden területét. Jelen van a felnőttek és a gyermekek mindennapi kapcsolatában.

7.3.1 Az óvodai anyanyelvi nevelés

A gyermek nyelvi, kommunikációs fejlettségét befolyásolja környezete beszédkultúrája, melynek első meghatározója a család, majd, igény szerint bölcsőde és három éves kortól az óvoda. Megfelelő beszédmintát nyújtó környezet a gyermeki beszéd fejlődését pozitívan befolyásolja. Ezért fontos, hogy az óvónő és gyermek között szeretetteljes, bizalmas kapcsolat

alakuljon ki, melyet derűs csoportlétkör övez, melyben a gyermek szabadon megnyílhat és beszédkedve fokozódásával fejlődhet nyelvi és kommunikációs készsége is. A jól fejlődő beszéd-készség visszatükröződik a gyermek gondolkodásán és visszahat megismerő tevékenységére. A helyes, szép beszéd megtanulása mélyíti a gyermek érzelmeit, fejleszti a esztétikai érzékét és előkészíti az irodalmi élmények befogadására.

Fontos, hogy jól ismerjük a család szociális és nyelvi kultúráját, hisz erre alapozhatjuk a fejlesztés folyamatát. Akár a beszédnehézséggel küszködő, akár nyelvileg kiemelkedően fejlett gyermek neveléséről beszélünk, mindenképpen felelősségteljes feladata van az óvodapedagógusnak. Tapasztalataink alapján egyre több a beszédproblémás gyermek óvodakezdekskor, így a szakirányú beszéd-készség felmérést, terápiás megsegítést már a kezdetekkor biztosítjuk.

A beszéd-kedv felkeltését, beszédészlelést, szókincs-bővítést, kifejező-készséget segítő anyanyelvi szituációk megélésére törekszünk.

- Napi szinten beszélgető körrel körrel indítjuk, vagy összegezzük a napot, mely megindítja a beszéd-kedvet, iránymutató a napi tevékenységek felé, vezérli a gondolkodást, az egymáshoz kapcsolódás lehetőségét teremti.
- Anyanyelvi játékok, beszéd-szituációk folyamatos kezdeményezésére törekszünk.
- Piciknél ölben ülő páros mondókás játékokkal kezdeményezünk, segítjük az érzelmi biztonság kialakulását.
- Hang és szó-játékok kapcsolódnak a napi tevékenységekbe.
- Ritmus és érzékelő játékok tudatos rendszeres beépítésére ügyelünk.
- Dramatikus és drámajátékok esetenkénti megjelenését biztosítjuk.
- Bábjáték változatos és rendszeresebb megjelenését fontosnak tartjuk.
- Figyelem-erősítő, kapcsolatteremtő, koncentrációs játékok időszerű gyakorlását szorgalmazzuk.

Ismétlődően megjelenő játéktartalmak:

- Szociális képességeket fejlesztő játékok
- Hallásfejlesztő játékok
- Légzést segítő játékok
- Beszédszervek ügyesítésére nyelvtörők

Célunk

- A szép magyar beszéd elsajátításának segítése.
- Az önkifejezés megalapozása a helyes nyelvhasználat gyakorlásával.

- Odafigyeléssel, meghallgatással, érdeklődéssel a társas kommunikáció és metakommunikáció kialakulásának segítése.
- Az irodalmi élmények befogadásának megalapozása

Az óvodapedagógus feladata:

- A családok beszédkulturájának megismerése.
- Oldott, derűs légkör megteremtése, melyben a gyermek bátran válik közlékennyé.
- Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek esetében egyéni bánásmód fokozott alkalmazása.
- Kiemelkedő beszédkészségű gyermekek kibontakozását segítő anyanyelvi lehetőségek megteremtése.
- Példamutató beszédminta nyújtása.
- Beszédkedv fenntartása változatos anyanyelvi szituációk biztosításával.
- Gyermekek mindenkori meghallgatása, kérdéseinek megválaszolása.
- Kommunikációs helyzetek teremtése.
- Gyógypedagógiai megsegítés biztosítása, együttműködés.
- Természetes és irodalmi beszédhelyzetekben a gyermeki szókincs bővítése, kifejezések értelmezése.
- Verbális és nonverbális kommunikatív egyensúly megőrzése, hitelesség megtartása.

Eredményességi mutatók óvodáskor végére

- A gyermekek bátran és szívesen beszélgetnek társaikkal és a felnőttekkel.
- Gondolataikat érzelmi állapotuk függvényében közlik, alkalmazva a magyar nyelv sajátosságait, hangerőt, hangszínt, hangsúlyt, ritmust.
- Gesztusokkal, mimikával kísérik beszédüket.
- Képesek meghallgatni egymást és a felnőtteket.
- Kérdeznek, igénylik, hogy választ kapjanak kérdéseikre.
- Általában kitisztulnak beszédhangzóik, de mindenképpen finomodnak.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat.
- Élményeiket egyre pontosabban fogalmazzák meg, kibővült szókincsük jól érződik folyamatos beszédükben.
- Természetes kommunikációjukban, játékukban megjelennek az irodalmi tartalmak szó és mondatfordulatai.

- Ráéreznek a versek, mondókák ritmusára, hangulatára, próbálják visszaadni azt.
- Szívesen kapcsolódnak be a dramatizálás, bábozás folyamatába.
- Igénylik az irodalmi élmények többszöri ismétlődését

7.3.2 Értelmi nevelés, fejlesztés

Az óvodai élet folyamatában az értelmi nevelés, fejlesztés komplex módon megvalósuló folyamat. Alapja a gyermek természetes kíváncsisága, tevékenységi vágya. Módja a spontán szerzett tapasztalatok biztosítása, rendszerezése, gazdagítása, a tanulás támogatása. Eredménye a képességek kibontakozása. Kiindulópontja az adott csoportprofil. A benne rejlő adottságok, egyéni képességek, fejlettségi jellemzők határozzák meg az ismeretanyag választást, az óvodapedagógus módszereit, az ismeretanyag átadás szervezeti kereteit.

Az óvodai nap egészében alapozunk a gyermek utánzás útján történő tanulására. Gazdag és változatos tevékenységeket igyekszünk biztosítani, amelyben a spontán, játékos tapasztalatszerzés mindenkor megvalósulhat.

Célunk

- A gyermeki tapasztalatok gazdagítása, rendszerezése, általa a készségek, képességek kibontakoztatása, kognitív kompetenciák fejlesztése. Az eltérő képességű gyermekek felzárkóztatása, hátrányok csökkentése.

Az óvodapedagógus feladata:

- Utánzásos minta biztosítása és modellkövető magatartás, viselkedés.
- Játékos tapasztalatszerzési lehetőségek nyújtása.
- Irányított megfigyelés és tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.
- Problémamegoldó feladathelyzetek alakítása.
- Érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás tevékenységbe ágyazott fejlesztése.
- Szándékos figyelem kialakítása, tartalmának növelése.
- Alkotó képzelet fejlesztése gazdag, színes ötletekkel.
- Akarat, kitartás, önfegyelem belső igényének felkeltése.
- Egyéni, mikrocsoportos, differenciált fejlesztés.
- Kooperatív technikák, IKT eszközök gondos alkalmazása az óvodai tartalmak feldolgozására./Ének-zene, gyermektánc, mese, mozgás , környezet megismerésének lehetőségei, stb./

- Együttműködés a gyógypedagógusokkal a hátránnyal küzdő gyermekek esetében.

Eredményességi mutatók óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan, tevékenyen vesznek részt a cselekvő, gondolkodtató feladathelyzetekben.
- Rendelkeznek olyan kognitív kompetenciákkal, melyekkel a tanulás során szerzett tudásukat koruknak megfelelően alkalmazni tudják.
- Problémamegoldó helyzetekben keresik és megtalálják a megoldást.
- Érzékelésük, észlelésük kifinomodik, képessé válnak azonosításokra, megkülönböztetésekre, összehasonlításra.
- Térben képesek eligazodni, követni tudják az irányokat.
- Figyelmük fenntartható, képesek a figyelemmegosztásra, megjelenik a szándékos figyelem.
- Alkotó képzetük lehetővé teszi az újraalkotást, változtatást.
- Képessé válnak auditív, vizuális differenciálásra.
- Képesek az összedolgozásra, alkalmazkodásra, ötleteik egyeztetésére.
- Képszerű gondolkodásuk mellett mutatkoznak a fogalmi gondolkodás jelei.

8 Az óvodai élet megszervezésének jellemzői

8.1 Személyi feltételek

Pedagógiai programunk megvalósításához személyi feltételeink megfelelőek. Intézményünk valamennyi dolgozója rendelkezik a törvény által előírt, munkakörének betöltéséhez szükséges iskolai végzettséggel.

A Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde törvények által előírt megfelelő működésének egyszemélyi felelőse az igazgató, akinek munkáját az igazgató helyettes, a telephely vezetők és a munkacsoport vezetők segítik.

Nevelőmunkánk kulcsszereplője az óvodapedagógus, alapvető vonása a jó pedagógusnak a humanizmus, a gyerekek iránti szeretet és megértés. Abban, hogy a pedagógus a gyermek szemében követésre méltó magatartási modellé váljék, nagy szerepe van a spontán modellálásnak, amikor a pedagógus személyiségével vált ki bizonyos pszichikus hatást, utánpótlásra készíti.

Nevelőmunkánkban a gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködésében elfogadjuk, hogy nemcsak mi pedagógusok irányítjuk a gyermeket, hanem a gyermek is hat ránk. Kapcsolatunk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi a gyermektől az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét.

A gyermek okos szeretete nem zárja ki a derűt, az egészséges humort, sőt ezek biztosításával pozitív emóciókat keltve, igen kedvező légkör alakítható a nevelői hatások befogadására.

Az óvodapedagógus és a dajka, pedagógiai asszisztens együttműködése:

Óvodai programunk megvalósítása során a pedagógiai asszisztens, a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltan működik, kollektívánkban a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük őket. A dajka, és a pedagógiai asszisztens egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka és a pedagógiai asszisztens közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztassuk az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről és módszereiről. Folyamatosan tájékoztatjuk őket arról, hogy a nevelési célok érdekében, hogyan kívánjuk a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

Nevelőtestületünkben az óvodapedagógus kívánt jellemzői:

- Egész személyiségevel nevel, követendő pozitív erkölcsi mintául szolgál, cselekedetei hitelesek.
- Szakmai elhivatottsága, felkészültsége, kulturáltsága, munkamorálja példa értékű.
- Igényli az emberi és szakmai megújulást.
- Magatartásában és megjelenésében példamutató.
- A nevelőtestület, nevelőközösség tagjai kölcsönösen megbecsülik, tisztelik egymást, hatékony munkakapcsolat kialakítására törekednek.
- A felmerült konfliktusokat kulturáltan, megértéssel, az okok megszüntetésével próbálja megoldani.
- Az adott lehetőségek, feltételek határain belül a lehető legjobb szakmai tudása szerint végzi munkáját.
- Viselkedését, tetteit, szavait a gyermekekért érzett felelősség hatja át.
- Gondoskodik arról, hogy a gondjaira bízott gyermekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje (képesség, vagyon, rang, vallás, bőrszín, családi háttér).
- Nevelési tanácsaival segíti a gyermekek harmonikus személyiség fejlődését.
- A nevelés eredményességéhez rendelkezik a következő személyiségjegyekkel:
emberszeretet, lelkiismeretesség, türelem, empátia, önzetlenség, a másság elfogadása, kreativitás, döntésképeség, optimizmus, határozottság és rugalmasság, nyíltság, tudatosság, szervezőkészség, önismeret, önkontroll és felelősségvállalás.

- Biztosítja a szülőknek azt a jogát, hogy a gyermekükről teljes körű információt kapjanak. Erre minden alkalmat szívesen felhasználunk, ügyelve arra, hogy a személyes információt a szülőknek bizalmasan közöljük. Az egyéni beszélgetések során is a gyermek iránti szeretete, elfogadása a mérvadó. (Először kiemeljük, hangsúlyozzuk a dicsérhető pontokat, majd a javítandókat úgy adjuk elő, hogy a szülő érezze a kibontakozás, a fejlődés lehetőségét, ismerje fel, hol tud segíteni).
- Értékei között szerepel a hazafiság, a nemzeti kultúra, a magyar nyelv és a hagyományok ápolása, a művészetek tisztelete.
- Arra törekszik, hogy melegséget sugárzó, elfogadó, elsősorban a gyermek testi, szellemi, erkölcsi növekedését előmozdító, önmegvalósítását szem előtt tartó, azt segítő nevelő legyen. Felismeri, és személyes megnyilvánulásaival képviseli a természettisztelő magatartást, a környezettudatos életvitelt.
- Napi tevékenységében, hivatása gyakorlása során közvetlen és tágabb környezetéhez való viszonyában tudatosságot és felelősséget tanúsít a természet és a társadalom harmóniája, fenntarthatósága iránt, környezetbarát életvitelt képvisel.
- Munkája során állandó önképzéssel gyarapítja tudását, emellett a szervezett (7→ évenkénti) továbbképzésben, és saját tapasztalati úton megszerzett tudását megosztja kollégáival.

8.2 Tárgyi feltételek

Intézményünk épületei és a műszaki berendezéseinek állapota a folyamatos karbantartásnak, javításnak, felújításnak, cseréknek köszönhetően jó. Óvodánk minden feladatellátási helyén rendelkeznek a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, szükséges mozgásfejlesztő eszközökkel, a sajátos nevelési igényű gyermekek számára az eredményes fejlesztéshez szükséges eszközökkel.

Csoportszobáink megfelelő méretűek, világosak, jól szellőztethetőek, barátságosak, ellátott korosztály igényeinek megfelelő eszközfelszereltséggel rendelkeznek. Udvaraink tágasak, megfelelő mértékben rendelkeznek árnyékos területekkel, udvari játékok területén telephelyenként eltérő a felszereltség, azonban mindenhol rendelkezünk az alap mozgásfejlesztő eszközökkel, melyek lehetőséget biztosítanak a szabad levegőn való tartózkodás minőségi megvalósítására. Óvodáink tárgyi eszközeit, berendezéseit a célszerűség, az esztétikusság, valamint a biztonságos kivitelezés jellemzi. A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékokra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Megfelelnek a gyermekek biztonságának, kényelmének és változó testméretének. Hangsúlyt fektetünk a minőségre, igényességre, tartósságra. A tárgyi felszereléseket a gyermekek számára hozzáférhető módon, biztonságosan helyezzük el.

Tárgyi feltételeink, eszközeink, felszereléseink megfelelnek a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben kötelezően előírtaknak, azonban az eszközök pótlása, és korszerűsítése az elhasználódás miatt folyamatosan történik, költségvetési, pályázati, egyéb források biztosításával.

8.3 Az óvodai élet megszervezése, tevékenységek szervezeti keretei

Célunk:

A gyermekek életkorának és egyéni sajátosságainak megfelelő életritmus és az ebben foglalt szokások, normarendszerek fejlesztő tevékenységek rugalmas napirendi keretek közötti megvalósítása. Az integrált nevelésben a rugalmas napirend előnyeire építve, a szokás – normarendszerhez való elemi alkalmazkodási képességeinek kialakítása.

Feladataink:

- A gyermekek szükségleteit, igényeit figyelembe véve a stabilitás, folyamatosság, rugalmasság jegyében szervezett napirend, hetirend kialakítása.
- A gyermek komfortérzetéhez szükséges optimális körülmények biztosítása
- Folyamatos szabad játék lehetőségének megteremtése
- A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása
- A gondozással kapcsolatos tevékenységek, szorosan együttműködve a dajkával
- A tevékenységbe ágyazott komplex készség és képesség fejlesztés feltételeinek megteremtése (hely, idő, eszköz)
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység megtervezése, megszervezése

8.3.1 Csoportszervezés:

Elveinket a felvett gyermekek életkorától függően alakítjuk, vegyes, és /vagy heterogén életkorú, illetve részben osztott életkorú csoportok szervezésére is sor kerülhet.

Az életkori jellemzők ismeretében és az egyéni eltérésekre építve az óvodapedagógus döntésétől függ a felajánlott tevékenységek szervezése, mely az óvónő szakmai önállóságának megfelelően kötött és kötetlen formában is megvalósulhat. A felkínált tevékenységek a gyermekek egyéni képességeinek, sajátosságaik tükrében 5 - 35 perces, növekvő időtartamban kerülnek megtervezésre, megszervezésre. Ezen tevékenységek szervezési formái lehetnek egyéni, páros, mikrocsoportos, csoportos formák. A gyermekek kezdeményezéseit is figyelembe véve, az óvónő tervező és szervező munkájának eredménye képpen a tevékenységek párhuzamosan valósulhatnak meg.

Ezen keretekben látjuk biztosítottak az életkori és egyéni sajátosságoknak figyelembe vételét, az egyéni fejlesztést és a differenciált irányítást. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki a teljes nyitvatartási idő alatt foglalkozik a gyermekekkel.

Mindennapi munkánk szervezésében továbbá kiemelt szerepet szánunk a gondozásnak, érzelmi intelligencia fejlesztésének. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus és a dajka összhangban nevel, építi kapcsolatát a gyermekkel, segíti személyiségük fejlődését.

8.3.2 Napirend, hetirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas **napirend** biztosítja a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez, nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit megteremti. A napirenden belül az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető legyen a rendszer, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, érvényesüljön a játék kitüntetett szerepe, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalmát is biztosítja. A napirenden belül ezért a legtöbb időt a gyerekek legfontosabb tevékenysége, a szabad játék kapja.

A szabadlevegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők, - amik szintén kiemelt fontossággal bírnak-, beilleszthetők az egész napos játéktevékenység folyamatába. Az érzelmi biztonságot a napirendben rendszeresen ugyanabban az időben végzett ebéd, pihenés – igyekszünk megteremteni, melyek segítik a gyerekeket– tevékenységekkel eligazodni az időben, és egyben megadják a napi életritmust is. Így a napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a kisgyerek számára.

Óvodáinkban a helyi adottságokat figyelembe véve az óvodapedagógusok alakítják ki a napirendeket, melyben az eltérések indokoltak lehetnek, különös tekintettel a SNI, BTM, HH, HHH, migráns gyermekek igényeihez, buszjáratokhoz, szülői igényekhez való igazodás.

A **hetirend** kialakításában is a folyamatosság és a rendszeresség az elsődleges. Domináló szempont a rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás, amely elősegíti, hogy a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, amely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenységek szabad megválasztását. Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét. Minden nap egy kiemelt nevelési terület köré csoportosítva valósítjuk meg a komplex ismeretnyújtást. Az alapprogram értelmében a napi és

hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, a gyermekek egyéni szükségleteihez és a helyi igényekhez igazodva.

Az óvodai csoportokban a napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése szükséges a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében.

8.4 Az óvodai nevelőmunka dokumentumai, tervezése

Az óvoda szakmai dokumentumai, a nevelőmunka tervezésével, a pedagógiai program megvalósításával a gyermekek fejlődésével kapcsolatos információk rögzítésére szolgálnak. Az óvodai nevelés tervezettsége fontos, mert tudatos, felkészült munkát eredményez. A tervezés irányt ad, segíti a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését. Ugyanakkor a jó terv a szabadságot, rugalmas alkalmazást, a gyermekekhez való igazodást biztosítja.

A tudatos tervezési folyamat során figyelembe kell venni, hogy minden gyermek más, minden gyermek egyedi, ezért minden gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni, másként is kell értékelni. A nevelés és ismeretszerzés tervezése egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg.

A tervezés során a cél, és feladatrendszerből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket, a témát, tartalmakat, kiemelt fejlesztési feladatokat.

Alapdokumentum a **Pedagógiai Program**, ami meghatározza a nevelési célokat, feladatokat. A pedagógiai terv alapján minden évben megalkotjuk a nevelőtestület aktív közreműködésével a három óvoda, (székhely és két telephely) **munkatervét**. Az éves munkaterv a feladatok, célok tanévi szintre történő lebontását tartalmazza, konkrét időpontokkal, feladatokkal és felelősök megnevezésével.

Csoportnapló: (Ovikréta) biztosítja a helyi pedagógiai program és az intézményi éves munkatervben meghatározott feladatok alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálását, a tervezési folyamatok egymásra épülését, a pedagógusok módszertani szabadságát és szakmai önállóságát.

Intézményeinkben félévi egységekre bontva készítjük a nevelési, gondozási tervünket, melynek felépítése, szerkezeti kerete, értékelése egységes. A félévi értékelés tapasztalataira, eredményeire építve tervezzük a következő féléves nevelési tervet. Az intézményben folyó pedagógiai munka megfelel az éves tervezésben meghatározottaknak, esetleges eltérések indokoltak.

A tevékenységek tervezésénél éves tematikus tervet alkalmazunk, havi, heti bontásban, amivel biztosítjuk a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartalmának megjelenítését is. A tematikus terv formájának, konkrét időkeretének meghatározása az adott nevelőtestület kompetenciája, mely minden óvodapedagógus számára kötelező érvényű.

Minden óvodáskorú gyermekről, (Fejlődés nyomon követése, - Ovikréta) értékelést vezetünk, amely a gyermek fejlődésének tükröztet.

Egyéb kötelezően vezetendő dokumentumai, (érvényben lévő jogszabályok előírásai alapján): Ovikréta felületen

9 Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Óvodánkban kiemelkedő figyelmet szentelünk a családi nevelés megismerésére, az együttműködés kialakításának változatos formáira.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események ünnepek, családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot, kerülve a gyermekek stresszt kiváltó helyzeteket. Ezek az együttműködési formák sokszínűek, igazodnak a családok, a szülők igényeihez, kialakításuk során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait és ennek alapján illesztjük a megfelelő segítségnyújtás lehetséges formáit a partneri kapcsolatba.

9.1 Kapcsolattartás a formái a családdal:

Családlátogatás: célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermek közvetlen környezetét, a családban elfoglalt helyét, a családi nevelés elveit és szokásait egy kötetlenebb formában. A család beleegyezését követően az első családlátogatást kiscsoportos korban célszerű szervezni, majd szükség esetén, indokolt esetben akár szakemberek, gyermekvédelmi felelős, védőnő bevonásával. A tapasztalatokról írásos feljegyzés készül a gyermek fejlődésének szempontjából.

Beszoktatás: célja a gyermek beilleszkedésének megkönnyítése. Természetesen a mini bölcsődéből, egyéb bölcsődéből, másik intézményből, és a családból érkező gyermekek esetében különbséget kell tenni a beszoktatás folyamatában. Mindig a gyermek igényeit figyelembe véve, az egyéni sajátosságait, szociális érettségét alapul véve határozzuk meg a beszoktatás folyamatát, rugalmasan alkalmazkodva a gyermek, a szülő, az óvodai csoport aktuális igényeihez.

Óvodáinkban lehetőséget biztosítunk a nevelési év megkezdése előtti ismerkedésre, az édesanyás, apás beszoktatásra. A beszoktatás lehetőségéről formáiról a beiratkozáskor tájékoztatjuk a szülőket.

Ünnepek, rendezvények: az óvodánkban megtartott ünnepek, rendezvények célja, hogy a szülők jobban megismerhessék a nevelési céljainkat, bepillantást nyújthassunk az óvodai életünkbe, értékrendünkbe, szokásainkba. A közös programok között szerepelnek kirándulások, sportnapok, kulturális események, melyek az éves munkatervben is rögzítve vannak, szülői értekezleten ismertetésre kerülnek.

Fogadóóra: célja, hogy egy-egy gyermek fejlődésének menetéről tájékoztatást nyújtsunk a szülőknek. A fogadóóra megtartása alkalmas a személyre szabott tájékoztatásra, esetleges problémák, bizalmas információk megbeszélésére. Időpont egyeztetés után, szülő, illetve óvodapedagógus kezdeményezésére egyaránt megszervezhető.

Szülői értekezlet: célja az óvodát, gyermekcsoportokat, szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, felmerülő problémák megbeszélése.

Szülői értekezleten lehetőség van a szülői kérések, javaslatok, vélemények meghallgatására, figyelembevételére. Jelenléti ív és jegyzőkönyv készítése kötelező.

Nyílt nap: célja a leendő óvodás gyermekekkel és szüleikkel az első kapcsolatfelvétel, a beiratkozás időpontja előtt kerül megszervezésre, feladatellátási helyenként saját hatáskörben és időpontban.

Óvodáink a feladatok eredményes ellátása érdekében rendszeres kapcsolatot tartanak fenn azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtti, (mini bölcsőde és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet alatti, (pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), valamint az óvodás kor után meghatározóak a gyermek életében.

9.2 Óvoda-bölcsőde kapcsolata:

Célunk a két ellátási forma szocializációs változásából adódó átmenet megkönnyítése. Együttműködés a Novai Telephelyen működő Mini bölcsődével a legszorosabb, tartalma a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazított, egyéni képességeknek megfelelő részvétel lehetőségének felkínálása a közös ünnepeken, rendezvényeken.

9.3 Óvoda-iskola kapcsolata:

Célunk a gyermekek fejlődésének nyomon követése, az iskolák pedagógusaival való együttműködés, egymás pedagógiai munkájának megismerése, az óvoda-iskola átmenet segítése. A kapcsolattartás formája az éves munkatervben rögzített.

9.4 A kiemelt intézményekkel, szervezetekkel való kapcsolattartás formái:

Az intézményi munka megfelelő szintű irányításának érdekében, az intézményvezetés állandó, vagy eseti munkakapcsolatban áll a következő intézményekkel, szervezetekkel:

- az intézményfenntartó társulás önkormányzatok
- a pedagógiai szakszolgálat
- Zala Megyei Pedagógiai Központ
- Családsegítő és Gyermekvédelmi Központ és Szolgálattal és a gyermekvédelmi szervek
- az egészségügyi szolgáltatók
- a közoktatási intézmények
- a közművelődési intézmények

A munkakapcsolat megszervezése és működtetése az óvodavezető a feladata.

9.5 A kapcsolattartás formái

Fenntartó önkormányzatok

Kapcsolattartó az igazgató, illetve helyettese.

Formái: szóbeli és írásbeli tájékoztatás és beszámoló; egyeztetéseken, vezetői értekezleteken, munkamegbeszéléseken való részvétel; határozatok, rendeletek végrehajtása.

Pedagógiai Szakszolgálatok

(Zala Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és Lenti Tagintézménye), logopédiai ellátás, gyógypedagógiai fejlesztés; a szükséges esetekben szakértői vizsgálat. Vizsgálatok, megbeszélések, szakmai konzultációk.

Zalaegerszegi Pedagógiai Oktatási Központ

Kapcsolattartás formái: Szaktanácsadás, szakmai szolgáltatások igénybevétele, az POK által szervezett továbbképzéseken való részvétel.

Családsegítő és Gyermekvédelmi Központ és Szolgálattal és gyermekvédelmi szervek

Kapcsolattartók a gyermekvédelmi felelősök, akik szükség szerint részt vesznek a Családsegítő Központ által szervezett értekezleten, továbbképzésen, esetmegbeszélésen, családlátogatáson. Gyámügyi kérdésekben a polgármesteri hivatal gyámügyi előadójával és a családsegítő munkatársával tartanak kapcsolatot.

Szociális segítő munkakörben heti rendszerességgel látogatják a szakemberek az intézményegységeket. Feladatuk: egyéni segítségadás, tanácsadás, csoportban végzett preventive tevékenység, közösségi tevékenységek, szülők bevonásával.

Egészségügyi szolgálatok és szolgáltatók

(védőnő, gyermekorvos, fogorvos, Zala Vármegyei Kormányhivatal Lenti Járási Hivatal, Népegészségügyi Osztály, munka alkalmassági vizsgálatot végző orvos)

Formái: szűrővizsgálatok, ellenőrzések, tájékoztatók, alkalmassági vizsgálatok. Az intézmény a szűrővizsgálatok lebonyolításában együttműködik, az ellenőrzések utasításait végrehajtja.

Közoktatási intézmények

Együttműködés a beiskolázás feladatainak ellátásában, az iskolába lépők nyomon követése – kapcsolat tartó az óvodapedagógus.

Munkaformák: kölcsönös szakmai látogatás, közös rendezvény, szakmai egyeztetés, megbeszélés.

Közművelődési intézmények

Kulturális programokon (kiállítás, színházlátogatás, könyvtári foglalkozás, múzeumi foglalkozás, stb.) való részvétel. A telephelyek a művelődési központ helyiségeit sajátrendezvényeik megtartására előzetes egyeztetés után igénybe vehetik.

Egyház

Az óvoda kapcsolatot tart fenn egyházakkal, mely közös eseményekben, rendezvényekben látogatásokban, megbeszélésekben nyilvánul meg.

10 Az óvodai élet tevékenységformái

10.1 Játék

„A gyermek játék közben tanul.

És a legfontosabb, hogy megtanul játszva tanulni.”

O.Fred Donaldson

A játék a kisgyermek elsődleges tevékenysége, szabadon választott, külső céltól mentes, önmagáért a tevékenységért folytatott, örömszerzéssel kísért cselekvéssor.

Óvodás korban a játék a gyermek fejlődésének, a társas kapcsolatok alakításának, gazdagításának legfontosabb eszköze. A gyermek életkorától függően egyedül, mikro-

csoporthoz vagy akár az egész csoporttal játszik együtt. Az élmények többszöri átélésével a vágyai beteljesülnek, a játékba integrált tanulás során pedig a szerzett tapasztalatok, élmények juttatják a gyermeket információhoz, melyek során olyan intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok kerülnek a birtokába, melyeknek köszönhetően egyre jobban megérti önmagát, az embereket, azt a társadalmat, amelyben él.

Célunk:

- A gyermekek belülről fakadó tevékenységi vágyának kielégítése.
- A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése.
- A gyermekek testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarat tulajdonságai, érzelmi viszonyulásai, szokásai, viselkedése, alkalmazkodó képességének fejlesztése.
- A szabad játék fokozott érvényesítése.
- Az SNI, BTMN, HH, HHH és más nemzetiségű gyermekek számára a szabad játék szolgálja a szocializáció legfontosabb színterét.

Feladatunk:

- A zavartalan játék megvalósulását elősegítő feltételek biztosítása.
- A szabad játék megvalósulásának támogatása.
- A társas kapcsolatok alakítása.
- Az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele.
- Az SNI, BTMN, HH, HHH és más nemzetiségű gyermek differenciált fejlesztése különböző játéktevékenységeken keresztül
- A gyermekek számára az érzelmi biztonság megteremtése
- A gyermekek igényének megfelelően a játékba való bekapcsolódás, a játéksegítő módszerek alkalmazása.
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése.

Tartalom:

- Gyakorló játék
- Szimbolikus szerepjáték
- Konstruáló játék
- Szabályjáték
- Dramatikus játékok

Eredményességi mutatók óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek a társakkal való együtt játszásra, tiszteletben tartják egymás játékát
- A szabályok betartásával játszanak, a problémahelyzeteket, konfliktushelyzeteket megfelelően, önállóan kezelik
- Megfelelően kezelik a siker és kudarc élményét
- A gyermekek képesek több napon keresztül elmélyülni egy játéktémában
- A gyermekek önállóan képesek a játék megszervezésére és lebonyolítására
- Képesek elfogadni mások elgondolásait, kompromisszum készek
- Domináns játékfajtaként a szerepjáték jelenik meg, képesek a normák betartására
- Önként báboznak, dramatizálnak
- Bonyolultabb építményeket is képesek létrehozni
- Gazdag fantáziájuknak köszönhetően képesek reprodukálni, kialakulnak az ehhez szükséges manipulatív képességek

A megvalósulás folyamata, a feltételek megteremtése

- A megfelelő napirend kialakításával biztosítjuk a zavartalan játékidőt, a kreatív, alkotó légkört, amely során a gyermekek önként dönthetnek arról, hogy kivel szeretnének játszani, és milyen játékot szeretnének választani ehhez.
- Rendelkezésükre bocsátunk minden olyan eszközt, mely segíti a gyermeki fantázia fejlődését, a kreativitás kibontakozását. A napi szinten használatos eszközöknek állandó helyük van és a gyermekek számára elérhető magasságban helyezkednek el.
- Figyelünk a különböző játékokhoz szükséges helyek kialakítására. Segítjük ebben is a gyermekeket. A csoportszobában megjelennek az elkülönített, de variálható kuckók.
- Figyelünk a kellő időben érkező segítségnyújtásra, megerősítésre. Mindig a játszó kisgyermek igényéhez alkalmazkodunk. Utánozható mintát adunk a játéktevékenységben, majd, amikor a szabad játék útjára indult bevonható társként maradunk, mint külds szemlélő. Ha a játékfolyamat elakad ismételten segítünk.
- Figyelünk az érzelmi biztonság meglétére, biztosítására (mondókák, ölbéli játékok, höcögtetők).
- A gyermek játék közben feltett kérdéseit megválaszoljuk, tovább kérdésre ösztönözzük, ez által erősítjük kommunikációját, fejlesszük gondolkodását.
- Figyelünk a csoportban jelenlévő szabályok minőségére és mennyiségére. Fontos, hogy a szabályok ne akadályozzák a szabad játék kibontakozását, ugyanakkor segítsék az elképzelések megvalósulását.

10.2 Verselés, mesélés

„A mese örök. A mese pedig azért örök, mert a közönsége is örök. Amíg gyerekek vannak, addig mese is lesz, és a gyerekek sem változnak lényegesen, alapállásuk örök. Mert mi a gyerek viszonya a világhoz? Meg akarja ismerni és meg akarja hódítani és ebben segít többek között a mese is.”

Csukás István

A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. A minden napi verselés, mesélés óvodai életünk meghatározó és egyik legkedveltebb tevékenysége, mellyel **célunk:**

- A gyermekek érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének segítése, esztétikai élmények közvetítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása meseélményekkel, a mese képi világának feltárásával, a versek ritmikusságával, dallamosságával, a mesék különböző módon történő feldolgozásával (bábozás, dramatizálás)
- A korosztálynak megfelelő változatos irodalmi élményhez juttatás
- A mindennapi meséléssel a kisgyermek lelki nyugalmának, lelki békéjének biztosítása, a mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- A magyar nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése
- A helyes nyelvhasználat elsajátítása
- A biztonságos önkifejezés megalapozása
- Az önkifejezés módjának támogatása
- Az SNI, BTMN, HH, HHH és az idegen kultúrából érkező gyermekek beszédfejlődésének, kifejezőképességének segítése

Feladatunk:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
- Anyanyelvünk szeretetére, megismerésére és tiszteletére nevelés
- Olvasásra nevelés megalapozása, elősegíteni az olvasóvá válást
- A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel
- A megfelelő környezet megteremtése
- Oldott, derűs légkör biztosítása

- Irodalmi élményhez juttatás, ehhez megfelelő előadásmód társítása
- Nyelvi képességek fejlesztése
- Hagyományörzés, identitástudat formálása a magyar népköltészeti alkotásokon keresztül (Az általunk válogatott mesék között elsődlegesek a magyar népmesék, melyek szorosan kapcsolódnak a gyermekek szűkebb, tágabb környezetéhez, mindennapjaihoz, érzélemvilágához, tapasztalataihoz, vágyaihoz, félelmeihez.)
- Érzelmi biztonság nyújtása (mondókák, ölbéli játékok, höcögtetők, dúdolók, versek)

Tartalom:

- Mesék, versek, mondókák, dúdolók, ölbéli játékok
- Népmesék, népi mondókák, rigmusok, népi mondavilág elemei
- Klasszikus és kortárs irodalmi művek
- Képeskönyvek
- Bábszínházi, színházi élmények
- Bábozás, dramatizálás
- Meseszöveg
- Könyvtárlátogatás

A megvalósulás folyamata, a feltételek megteremtése

- A megfelelő, érzelmi biztonságot nyújtó környezet kialakítása, a nyugodt légkör és az élményszerű előadásmód megteremtése
- Olyan helyzetteremtés, (mesepárna, meseszőnyeg, meseláng stb.) amely az irodalmi élmény befogadására ösztönzi a gyermeket
- Mindennapi irodalmi élmény biztosítása kötött, illetve kötetlen formában egyaránt
- Az irodalmi anyag változatos, minőségi összeállítása, mely megfelel az óvodás korosztálynak
- Ölbéli játékok, mondókák, dúdolók, versek ismételtetése az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével
- Esztétikus és változatos szemléltető eszközök alkalmazása

A verselés, mesélés tartalma, témái telephelyenként a pedagógusok módszertani szabadságának figyelembe vételével valósulnak meg.

Eredményességi mutatók óvodáskor végére:

- A gyermekek önként vesznek részt a tevékenységben, érdeklődésük könnyen felkelthető és fenn is tartható
- Várják, szeretik a mesét és annak különböző formában történő feldolgozását (báb, színház, dramatizálás)
- Szeretik a verseket, mondókákat, rigmusokat, ráéreznek hangulatukra, szívesen hallgatják, bekapcsolódnak és ismétlik is azokat
- Egymásnak, kisebb társaiknak szívesen mesélnek, verselnek
- Kedvenc irodalmi élményeiket önállóan feldolgozzák (báb, dramatizálás, rajz, játék)
- Értékként tekintenek a könyvekre, óvják azok épségét
- Játékhelyzetekben, kommunikációjukban megjelennek a mesékből szerzett különböző szó- és mondatfordulatok
- Tudnak rövidebb meséket, történeteket szőni
- Önállóan tudnak verselni, mesélni
- Figyelmesen végig tudják hallgatni a felnőtteket, társaikat
- Bővül szókincsük, fejlődik kifejezőképességük, összefüggő mondatok alkotására képesek
- A valós és mesevilág között képesek különbséget tenni
- Az SNI-s és idegen kultúrából érkező gyermek örömmel hallgatja a mesét, szívesen versel, ismételteti a mondókákat, rigmusokat, fejlődik verbális és nonverbális képessége

10.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„A jó zenének feltétlenül van általános embernevelő hatása, mert sugárzik belőle a felelősségérzet, ez erkölcsi komolyság. A rossz zenéből mindez hiányzik, romboló hatása odáig terjedhet, hogy megingatja az erkölcsi törvényben való hitet ... A zene rendeltetése: belső világunk jobb megismerése, felvirágozása és kiteljesedése ... Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, melyekbe csak a zene világít be.”

Kodály Zoltán

- Kodály e szavai soha nem voltak aktuálisabbak, mint napjainkban, amikor az óvodai zenei nevelés legfontosabb szerepe, hogy részt vegyen a gyermek személyiségének formálásban. A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését, emberi magatartását. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Célunk:

- A közös éneklés, közös énekes játék örömeinek megéreztetése
- A gyermekek zene iránti érdeklődésének felkeltése, ízlésének formálása, művészeti fogékonyságának fejlesztése
- A gyermekek esztétikai érzékének formálása
- A gyermekek minőség zenei élményhez juttatása
- A gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése
- A SNI, BTMN, HH, HHH és idegen nemzetiségű gyermek személyiségének fejlesztése a zenepedagógiai módszerek alkalmazásával
- Közösségi élmény nyújtása

Feladatunk:

- Az éneklés, zenélés megszerettetése
- Zenei élmények nyújtása, énekes játékok, közös zenélés, vokális és hangszeres zene segítségével
- A környezet hangjainak megfigyelése
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő zenei anyag összeválogatása
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- Hagyományörzés a népdalainkon keresztül, néptáncok, népi játékok, hagyományok megismerése
- Idegen népek dallamanyagának megismertetése
- Készségek fejlesztése a mozgás- hang- szöveg összehangolása
- Zenei képességek fejlesztése
- Felnőtt minta nyújtása, hogy annak utánzásával az éneklés, zenélés részévé váljon a gyermekek mindennapi tevékenységének

Tartalom:

- A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik
- Magyar népdalok
- Magyar népi énekes, mozgásos játékok, néptánc, népi mondókák
- Magyar népszokások hagyományok, jeles napok, ünnepek dalai, játéka, mondókái
- Idegen népek dalai
- Klasszikus zenei anyag

- Kortárs zenei művek, műdalok
- Hangszerhasználat, hangszerek megismertetése, megszerettetése
- Hangszerkészítés

A megvalósítás folyamata, a feltételek megteremtése

- Nyugodt, kényelmes légkör megteremtése
- Eszközök, kellékek, hangszerek biztosítása a motiváció felkeltéséhez, fenntartásához, gyakorláshoz
- A folyamatos példamutatás, mintaadás utánzása által válják mindennapi tevékenységgé az éneklés, zenélés
- A zenei fejlesztési célok, feladatok meghatározásakor szempont legyen a gyermekek fejlettségi szintje, illetve nemzetisége
- Használjuk a zenepedagógiai módszereket széles palettáját, különös tekintettel az SNI, BTMN, HH, HHH, tehetségígéretek, idegen kultúrájú gyermekek esetében

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tartalma, témái telephelyenként a pedagógusok módszertani szabadságának figyelembe vételével valósulnak meg.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, élvezettel hallgatnak zenét, szeretnek dudorászni, énekelgetni játék közben.
- Észreveszik, megkülönböztetik a környezetük "hangjait", megkülönböztetik a zenei hangokat a zörej hangoktól
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni
- Megkülönböztetik az elemi zenei fogalmakat, fogalompárokat
- Dallammotívum alapján felismerik a dallamokat,
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- Az esztétikus körtartás, testtartás, a mozgáskultúra elemei rögzülnek, az egyenletes ritmus, lüktetés megjelenik mozgásukban,
- Az életkoruknak megfelelő mennyiségű dalt, mondókát, játékot ismernek, felismernek
- Zenei alkotó kedvük megnyilvánul más tevékenységekhez kapcsolódva (dramatizálás, báb, egyéb játéktevékenység, túrázás, kirándulás, utazás stb.)
- Képesek a természet kincseinek felhasználásával hangszereket készíteni

- Ismernek néhány hangszert és képesek a ritmushangszerek alkalmazására
- Törekednek a tiszta éneklésre
- Szeretnek dúdolgatni játék közben
- Érzik a zene- mozgás- nyelv lehetőségeit
- Az SNI, BTMN, HH, HHH és az idegen kultúrájú gyermek szívesen énekel, önként részt vesz a körjátékokban, örömmel veszi kezébe a hangszereket

10.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„Amíg a verbalitás nem fejlődik ki, a gyerek rajzzal fejezi ki magát. És a rajzok nagyon beszédesek. „

Rieger Tibor

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka a tárgyi és elvont világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Az ábrázolás az önmegvalósítás, önkifejezés eszköze. A gyermek ízlésének, alkotó- és befogadóképességének, fantáziájának kibontakoztatását, esztétikai nevelését szolgálja.

A gyermekek mindennapi életébe, játékába az ábrázoló tevékenységek, technikák minél több lehetősége épül be. A technikák gyakorlására minél több ideje és lehetősége nyílik, alkotásai annál kifejezőbbekké válnak, tükrözik ismereteit, érzelmi megnyilvánulásait.

Célunk:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése
- A gyermekek tér-, forma-, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A gyermeki igény felkeltése az alkotás, az önkifejezés iránt, mellyel a gyermek reprodukálja az ötkörülvevő világot
- Tárgyasult formában elképzeléseinek megvalósítása.
- Vizuális élmények nyújtása az egyéni és életkori sajátosságoknak megfelelően
- A gyermekek ábrázoló készségének, készségességének fejlesztése
- SNI- s gyermekek esetében az ábrázolás iránti motiváció felkeltése és fenntartása, technikák, eszközök megismertetése

Feladatunk:

- A tevékenység feltételeinek megteremtése (hely, idő, anyag, eszköz)

- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés
- Az eszközök, anyagok használatának megismertetése, az alkalmazás során érvényes szabályok megismertetése
- A hagyományos kézműves tevékenységek megismertetése népművészeti elemek felhasználásával
- Ízlésformálás
- A sokoldalú tevékenységformák biztosításával, a technikák elsajátításával a gyermekek kézmozgásának finomítása, a grafomotoros képességek fejlesztése
- Tér, forma és színérzékelés, képi gondolkodás, plasztikai kifejező készségük fejlesztése,
- Lehetőség biztosítása, a gyermekek szabadon választhassanak, próbálkozhatnak
- A tehetségigéretnek felfedezése, fejlesztése, bátorítása

Tartalom:

- Rajzolás
- Festés
- Kézimunka
- Mintázás
- Barkácsolás
- Képalakítás
- Építés
- Ismerkedés műalkotásokkal, népművészettel, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, eljárásokkal

A megvalósítás folyamata, a feltételek megteremtése:

- A gyermekek egyéni és életkor sajátosságainak figyelembevételével a vizuális tevékenységek megtervezése, megszervezése, a szükséges feltételek megteremtése
- Folyamatos példamutatás, mintaadás
- A témák kiválasztásánál építünk a gyermekek élményeire, tapasztalataira, fantáziájára
- Hangsúlyt fektetünk a természetes anyagok használatára

- A technikákkal való ismerkedés során szem előtt tartjuk a fokozatosság elvét
- Az ábrázoláshoz szükséges eszközöket a gyermekek számára elérhető helyen tároljuk
- Legfontosabb a tevékenység iránti vágy felkeltése a gyermekekben, valamint az igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, mely adott esetben játékeszközként is felhasználható.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tartalma, témái telephelyenként a pedagógusok módszertani szabadságának figyelembe vételével valósulnak meg.

Eredményességi mutatók:

- Szívesen és rendszeresen használják az ábrázolás eszközeit,
- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Munkáik részleteikben gazdagok, egyéniek, árnyaltabbak, törekednek a befejezésre
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása
- Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket
- Örülnek egyéni és közös kompozícióiknak
- Téralkotásban, építésben közösen vesznek részt
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról
- Önállóan és csoportosan is tevékenykednek
- Alkotásaikban megjelennek nemzeti szimbólumaink
- Képesé válnak a játék tevékenységükhöz szükséges kiegészítők elkészítésére, a teret is átalakítják ennek megfelelően változatos technikák és anyagfélések felhasználásával, élnek az alkotás, létrehozás lehetőségével

10.5 Mozgás

„Mindenki a maga módján élvezi a mozgást, akár egy gyerekről van szó, aki első bizonytalan lépéseit teszi, akár egy szabadon mozgó, kerekesszékes felnőttől, akár egy gyalogosról A lényeg, a mozgás jellegétől függetlenül a világ megtapasztalása.”

Jan Grue

Az óvodába kerülő egészséges gyermek szeret mozogni, tevékenykedni. Életkori sajátosságaikból adódóan számunkra az az igazán érthető és feldolgozható információ, amit mozgás, tevékenység útján megtapasztalhatnak. Ezért nagyon fontos a mozgásfejlesztés, amely az aktív mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlesztésére irányul.

Célunk:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi és szellemi képességeinek (erő, állóképesség, gyorsaság, idegrendszer) fejlesztése játékos formában
- A gyermekek mozgásszükségletének kielégítése, a gyermekek esztétikus, összerendezett mozdulatainak fejlesztése, az alapvető mozgásformák elsajátítása és megszerettetése, a helyes testtartás kialakítása
- A mozgásvágy felkeltése, a mozgás megszerettetése, válják természetessé és kívánatossá a rendszeres mozgás
- Sikerélményhez juttatás a mozgáshoz kapcsolódó pozitív élmények biztosításával
- A megfelelő mennyiségű és minőségű mozgástapasztalat és megfelelő terhelés biztosítása
- Az értelmi és szociális képességek fejlesztése, a percepció tapasztalatok elmélyítése
- A nagy- és finommotoros mozgáskészségek, kondicionális és koordinációs képességek fejlődésének elősegítése
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése Fontos szerepe van a tartáshoz szükséges
- Egészséges életmódra nevelés, testi- lelki harmónia támogatása
- Mozgásszervek fejlődésének elősegítése
- Az SNI, BTMN gyermek mozgásfejlődésének, személyiségfejlődésének támogatása tudatos, célzott, egyéni tevékenykedtetéssel

Feladatunk:

- A komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.
- Az egészségfejlesztő testmozgás biztosítása, - az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve-, minden gyermek számára.
- Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására
- A mindennapos mozgás megszervezése, lebonyolítása, a mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

- A természetes mozgásigény felkeltése, fenntartása, kielégítése,
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében
- A különböző mozgásfejlődést segítő eszközök biztosítása
- Tárgyi, személyi feltételek biztosítása (tornaszoba hiánya)
- A természetes, funkcionális mozgásformák kialakítása, korrigálása, koordinációs zavarok csökkentése a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével
- Kondicionális képességek fejlesztése
- Koordinációs képességek fejlesztése
- Nagy és finommozgások fejlesztése
- Önértékelés és önbizalom fejlesztése a sikeres feladatmegoldások eredményeként

Tartalom:

- A mozgást a gyermek alapvető szükségleteit szem előtt tartva szabad játékba integráltan, balesetmentes környezetben, ügyelve a balesetmegelőzésre, illetve szervezeten a tornaszobában (ahol van) vagy a szabadban valósítjuk meg napi rendszerességgel
- 2,5-3-4 éveseknél fokozott figyelem az alapvető mozgásformákra, a nagymozgások fejlesztésére
- 4-5 éveseknél a nagymozgások fejlesztésén túl a szem- kéz, szem- láb koordináció, egyensúlyérzék, oldaliság, térpercepció, testséma fokozott fejlesztése
- 5-6-7 éveseknél finommotorika, észlelés, keresztcsatornák fejlesztése, térpercepció, állóképesség, társra figyelés, versenyszellem
- Fejlesztés tartalma: sokmozgásos játékokon keresztül:
 - Természetes mozgásformák
 - Rendgyakorlatok
 - Láb- és tartásjavító gyakorlatok
 - Gimnasztika alapformájú gyakorlatok

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, - ami a szabad játékba integrált mozgást illeti:

Feladatunk a hely, idő, környezet, eszközök biztosítása, melyek mozgásra ösztönzik a gyermekeket

Lehetőséget biztosítunk minden gyermeknek, hogy megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének legmegfelelőbb mozgásformát

b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, - a mozgásigény kielégítését az egyéni- és életkori sajátosságok figyelembevételével mozgásos játékokkal, célzott mozgásformák gyakorlásával végezzük, játékos formában.

A balesetek elkerülésére hangsúlyt fektetünk, a szabályokat betartjuk és betartatjuk

c) szervezett mozgásos tevékenység. - Heti egy alkalommal, „nagytestnevelés” (irányított, szervezett tevékenység) foglalkozás keretében lehetőséget biztosítunk gyermekeink számára tornateremben vagy a szabadlevegőn az egészséges életmódot erősítő mozgásos tevékenységek végzéséhez, célok, feladatok megvalósításánál figyelembe véve a gyermek egyéni- és életkori sajátosságait. A „nagytestnevelés” keretein belül igényeljük gyermekeinktől a tornafelszerelés meglétét, lehetőségeinkhez mérten ebben is példát mutatunk

A mozgás tartalma, témái telephelyenként a pedagógusok módszertani szabadságának, a helyi tárgyi sajátosságok figyelembe vételével valósul meg.

Eredményességi mutatók:

- Örömeiket lelik a mozgásban, amely összerendezettebb, harmonikusabb, koordináltabb nagymozgást és finommotorikát jelez
- Kitartóak a mozgásos játékokban
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni
- Mozgásuk szándékos irányítására képesek, kitartóak, a természetes mozgásformákat /járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás, labdajátékok/ csapatversenyben is szívesen alkalmazzák
- Megjelenik a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, képesek a szabályok betartására, a problémamegoldó gondolkodásra
- Tudnak ütemtartásra járni, a gimnasztikai jellegű gyakorlatokat esztétikusan végzik
- Az SNI gyermek mozgása harmonikusabb, összerendezettebb, természetesebb, a mozgásformák iránti igényét örömmel elégíti ki, félelem és szorongás nélkül

10.6 Külső világ tevékeny megismerése

*„Minden harmatcsepp külön világ. Meglátni a világot egyetlen harmatcseppben- ez a csoda.
Nézed a harmatcseppen keresztül a világot s érzed, ahogy lélegzik körülötted a táj.”*

Szávai Attila

Falusi környezetünkben élünk, mely kiapadhatatlan forrása a környezeti ismeretszerzésnek. A szabad természetben tett séták, kirándulások során gyermekeink megismerhetik a falu környékét, mezőt, erdőt, patakot. Észlelhetik a változásokat, pozitív, negatív irányban egyaránt, amit az emberek okoznak, megtanulják védelmezni, óvni a környezetet, vigyázni tisztaságára. Megtapasztalják az évszakok az időjárás változásainak hatását a természeti környezetre, saját testükre. Sikerélményt nyújthat a családnál szervezett közös tapasztalatszerzés, kerti, háztartási, betakarítási munkálatokban való aktív részvétel. Növénygondozás, madáretetés a gyermekek számára lehetőséget nyújt munkájuk gyakorlati hasznosságának felmérésére, tapasztalatok gyűjtésére.

Célunk:

- A motivált állapot létrehozása, fenntartása és ezáltal pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, a környezetünkhöz, a természetet óvó, védő, környezettudatos magatartás alakítása, formálása.
- Matematika iránti érdeklődés felkeltése, külső világ tevékeny megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása.
- Logikus gondolkodás megalapozása, fejlesztése.
- A gyermekek életkorának megfelelő, sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek formálása.
- A gyermekek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről.
- A SNI gyermek sokoldalú fejlesztése, elemi ismereteinek alakítása, rögzítése, egyéni fejlettségének megfelelően.

Feladatunk:

- A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető helyi környezeti értékek összeállítása környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében, a gyermek nyitottságára építve segítsük elő, hogy a gyermek rácsodálkozzon a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt, környezettudatos magatartás alakítása

- Változatos tevékenységeket biztosítunk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről.
- Alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására, környezettudatos magatartás megalapozása a fenntartható fejlődésért.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- A szülőföld, a táj, hagyományaink és más népek hagyományainak, szokásainak megismertetése.
- Hangsúlyt fektetünk a családi és tárgyi kultúra megismerésére, ápolására, védelmére.

10.6.1 Természeti – társadalmi környezet

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatokat szerez, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz elengedhetetlenek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Célunk:

- A gyermekek egyéni- és életkori sajátosságainak figyelembevételével minél több, színesebb mozgásos és érzékszervi tapasztalatszerzés biztosítása a bennünket körülvevő természeti és társadalmi környezetünkből
- A természet szépségeire, értékeire felhívni a gyermekek figyelmét, a környezetvédelem fontosságának tudatosítása, a környezettudatos magatartás kialakítása a fenntartható fejlődés érdekében
- Az egyetemes, nemzeti és helyi kultúra megismertetése, értékeinek közvetítése, a kulturált élet szokásainak, a társadalmi szinten elfogadott viselkedési normák, a helyes erkölcsi és érzelmi viszonyok alapjainak megismertetése

Feladatunk:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése és fenntartása a világ, a bennünket körülvevő környezet iránt, közvetlen tapasztalatszerzés útján
- A tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségének biztosítása

- A környezet szeretetére, védelmére nevelés
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, élményeire, érzelmeire, megismerési vágyára alapozó közös tevékenykedtetés, folyamatos és alkalmi megfigyelések biztosítása, egyszerű kísérletek végzése
- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése, a komplexitás érvényesítése, sikerélmény biztosítása
- A gyermeki önállóság, döntési képesség, véleményalkotás tiszteletben tartása
- A viselkedéskultúra és egészségünk megőrzésével kapcsolatos szokások, szabályok megalapozása
- Hagyományaink megismertetése, megélése

Tartalom:

Természeti környezetünk témái:	Társadalmi környezetünk témái:
<ul style="list-style-type: none"> • Évszakok, napszakok, őselemek • Időjárás • Növények • Állatok • Színek • Természetvédelmi teendők • Testünk • Érzékszervek 	<ul style="list-style-type: none"> • Óvodások lettünk • Család • Az óvoda és környezete • Közlekedés • Emberi környezet • Embere munkája, foglalkozások • Egészséges életmód • Egészségvédelem • Ünnepek, hagyományok, néphagyományok, jeles napok

10.6.2 Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek

A matematikai nevelés során a gyermekek értelmi képességeinek alakítására, érzelmi és akarati tulajdonságainak fejlesztésére, közösségi magatartásának formálására és esztétikai igényességének növelésére törekszünk.

Célunk:

- A gyermekek közvetlen környezetünkben, tapasztalat útján jussanak matematikai ismeretekhez, a mindennapi élet során szerzett ismeretek tudatos rendezése
- A divergens és konvergens gondolkodás fejlesztése

Konvergens gondolkodás:

- logikus következtetés képessége
- absztraktikus képesség
- szabályok felismerésének képessége

Divergens gondolkodás:

- könnyedsége, folyékonyága
- minél több ötlet felvetésének képessége
- új szempontok figyelembe vételére való képesség
- eredetiség – problémaérzékenység

Feladatunk:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése és fenntartása
- A különböző matematikai jellegű tapasztalatok, ismeretek segítségével a világban történő eligazodás, tájékozódás fejlesztése
- Az értelmi képességek fejlesztése, a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevételével történő komplex személyiségfejlesztés
- A gyermekek környezetének mennyiségi- formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása, alkalmazása játékos jelleggel
- Elemi ok- okozati összefüggések felismertetése
- Logikus gondolkodás fejlesztése
- Matematikai eljárások, módszerek különböző játéksituációkban történő alkalmazása
- Az érzelmi, akarat, a szocializációhoz szükséges tulajdonságok fejlesztése
- Helyes szóhasználat által a szókincs bővítés

Tartalom:

Halmazok:	Relációk:	Geometria:
<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlítás tulajdonságaik alapján • Összehasonlítás becsléssel, párosítással 	<ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségek összehasonlítása becsléssel, méréssel • Kisebb, nagyobb, ugyanakkora • Magasabb, rövidebb, ugyanolyan magas 	<ul style="list-style-type: none"> • Kör, gömb, négyzet, kocka, téglalap, téglatest, háromszög • A Logikai játék alkalmazása

<ul style="list-style-type: none"> • Számosság megállapítása (tőszámok) • Képzések (ítéletek) • Bontások részhalmazokra • Elemek csoportosítása tulajdonságaik szerint • Egyesítés • Tulajdonságaik változtatása 	<ul style="list-style-type: none"> • Hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú • Szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles • Nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz • Előtte, mellette, jobbra, balra • Mögött, fölött, alatt, között • Elemek rendezése, sorszámnevek, sorozatok képzése • Előtte, mellette, jobbra, balra • Mögött, fölött, alatt, között • Elemek rendezése, sorszámnevek, sorozatok képzése 	<ul style="list-style-type: none"> • Térbeli építmények • Hosszúság mérése különböző eszközökkel
--	---	--

Pedagógiai munkánkban a spontán szerzett és a tervezett tapasztalatok egymástól elválaszthatatlan, egymást kiegészítő folyamatok.

A megvalósulás folyamata, a feltételek megteremtése:

- A külső világ tevékeny megismerését, mely tartalmazza a természeti- társadalmi környezet megismerését, illetve a matematikai tapasztalatszerzést is óvodai nevelésünk egészét átszövő folyamatnak tekintjük
- Pedagógiai munkánkban a spontán szerzett és a tervezett tapasztalatok egymástól elválaszthatatlan, egymást kiegészítő folyamatok
- Tudatos, tervszerű szervezéssel biztosítjuk a gyermekek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszer, segítve ezzel a gyermekek biztonságos eligazodását, tájékozódását
- Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy az ismeretnyújtás szabad környezetben valósuljon meg
- Az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével tervezzük, szervezzük óvodai életünket, figyelünk a szakszókincs bővítésre is
- A tapasztalatok szerzését irányítottan végezzük, figyelve az egyéni és életkori sajátosságokra
- A tevékenységeket változatos formában valósítjuk meg
- Az SNI, BTMN, HH, HHH és idegen kultúrából érkező gyermeknél kiemelt jelentőségű a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlása, automatizálása, ezek új ismeretekbe történő beépítése

A természeti és társadalmi környezetünk témái óvodáinkban más- más hangsúllyal valósulnak meg.

A külső világ tevékeny megismerése tevékenység tartalma, témái telephelyenként a pedagógusok módszertani szabadságának figyelembe vételével valósulnak meg.

Eredményességi mutatók:

- Nyitottak a környezet jelenségeire (szűkebb és tágabb természeti, társadalmi)
- Tapasztalataik segítik a környezetben való eligazodást, tájékozódást, az ok-okozati összefüggések felismerését, megfogalmazását
- Megismerik a növényeket, állatokat, képesek különböző szempontok szerinti csoportosításra, ismeri nevüket
- Elemi fogalmakkal rendelkeznek az időről, a napszakokról, évszakokról, azok változásairól, az emberek munkájának hasznosságáról
- Ismerik testüket, tisztelik egymást, szüleiket, felnőtteket
- A helyi hagyományokon keresztül pozitív érzelmi viszony alakul ki a szülőföldhöz
- gyakorlati tapasztalatok útján természetes igényükké válik a természet védelme, az emberi értékek tiszteletben tartása, a szépre való rácsodálkozás
- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását
- Tudják saját születési helyüket és idejüket
- Tudják óvodájuk, óvodapedagógusaik nevét
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltatókat, üzleteket, esztétikai alkotásokat
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, rovarokat (életkoruknak megfelelően), fontos számára a növény- és állatvédelem
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Ismerik a közlekedési eszközöket
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint
- Logikus gondolkodásuk életkoruknak megfelelő
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonságuk alapján szétválogatni
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmát
- Ismerik az irányokat
- Az alapvető geometriai formákat felismerik
- Képesek részekből egészet kirakni

- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni, megfogalmazni
- Megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé, stb.)
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszédük
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formáik, szokásaik, amelyek a természeti és a társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- Élvezik, és többször megtekintik a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült felvételeket, fotókat
- Az SNI gyermek az elemi ok- okozati összefüggéseket felismeri, sokrétű tapasztalatot szerez közvetlen környezetéből, abban képes tájékozódni. Megismeri a környezet tárgyait, tulajdonságait, rövid ideig képes feladathelyzetben maradni. Ismeri az alapvető viselkedési normákat, elemi szabályokat be tudja tartani

10.7 Munka jellegű tevékenységek

„A munka igazi jutalma a tudás és erény.”

Ralph W. Emerson

Az óvodás korú gyermekmunkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért, majd a közösségért végzik. Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később teljesen önállóan tevékenykednek. Az óvodapedagógus minden munkatípusnál mintaként van jelen, utat mutat a gyermekeknek. Úgy segíti őket, hogy tapasztalás útján minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét.

Célunk:

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését
- A gyermekek együttműködésének, szervező képességének fejlesztése
- A gyermekek életre való felkészítése, önállóságra nevelés
- Saját és mások munkájának értékelésére nevelés
- A munka jellegű tevékenység jelentsen a gyermek számára örömforrást
- Az SNI gyermek önállóságának fejlesztése az egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevételével

- Környezettudatos magatartás kialakítása

Feladatunk:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek megtervezése, szervezése, azok feltételének biztosítása
- A munkaeszközök használatának megtanítása
- A gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevételével a belső igény kialakítása a munka iránt
- A munka megbecsülésére, valamint a saját és mások munkájának értékelésére nevelés
- Pozitív megerősítés, reális értékelés alkalmazása- differenciálás
- Folyamatos példamutatás

Tartalom:

- Önkiszolgálás:saját személyük ellátása mindenkor az egyén fejlettségi szintjéhez igazítva
- Megbízások teljesítése: egyénre szabott, kisebbek segítése, alkalmi megbízás az intézmény területén belül stb.
- A környezet rendjéért, esztétikájáért végzett feladatok: előkészületek ünnepekhez, az udvar rendjének - évszakhoz kapcsolódó – felnőtt segítségével történő biztosítása
- Növény és állatgondozás: udvari virágoskert időszakosan adódó feladatainak ellátása, növények telepítése, pótlás, ültetés, gyógynövény gondozás, fűgyűjtés, gereblyezés, hóeltakarítás, seprés, szemétszedés, téli madáretetés stb.
- Naposi munka: középső és nagycsoportos gyermekek tevékenysége az óvodapedagógusok által megszabott munkakörökben
- Felelősi munka:mosdófelelős, öltözőfelelős stb.

A megvalósulás folyamata, a feltételek megteremtése:

- A munkajellegű tevékenységet játékhelyzetből indítjuk, melyben az óvodapedagógus és a dajka is mintaadóként jelenik meg
- Nevelési év elején szokás- szabályrendszert állítunk fel (telephelyspecifikus), melyek következetes betartására és betartatására törekszünk
- Gyermekeinket az önálló munkavégzésre neveljük, figyelembe véve a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait
- Fokozatosan vezetjük be a különböző munkafajtákat
- A megfelelő hely, idő, eszközök biztosítására hangsúlyt fektetünk
- A gyermekek tudásvágyára, nyitottságára, aktivitására, érdeklődésére építkezünk különös tekintettel a HH, HHH, SNI, BTMN és idegen nemzetiségű gyermekek esetében

- A pozitív megerősítés, a konkrét, reális, differenciált értékelés, a meleg attitűd biztosítása

A munka jellegű tevékenységek óvodáinkban más- más hangsúllyal valósulnak meg.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek szeretnek együtt tevékenykedni
- Örülnek, ha megbízatásukat, kötelességüket teljesítik
- Önállóan, igényes végzik el a rájuk bízott munkát
- Önállóan, szívesen végzik a naposi munkát
- Szívesen vállalkoznak önálló megbízatásokra
- Szívesen közreműködnek a növény- és állatgondozásban
- Ismerik a szerszámokat, munkaeszközöket és azok helyét az óvodában belül

10.8 A tevékenységben megvalósuló tanulás

„Minden ismeret kútfeje a tapasztalás.”

Kölcsey Ferenc

A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általuk fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a mindennapi óvodai élet.

A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek, tagolódnak, mely sorána gyermekek örömmel és teljesen önként, spontán tanulnak. Ehhez szervesen kapcsolódnak az óvodapedagógus által szervezett, tervezett tanulási lehetőségek. Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a főszereplő, aki tetteivel a legerősebb hatást gyakorolja a gyermekekre. Később felerősödik a társak szerepe is.

Célunk:

- A gyermek személyiség fejlődésének segítése
- A szabad játék és a tanulás összekapcsolása
- A gyermekek tudástárának fejlesztése
- Élményekre alapozott tapasztalatszerzés tudatos irányítása
- A gyermekek ismeretszerzés iránti érdeklődésének felkeltése és fenntartása
- Az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése

- Az élethosszig tartó tanulás csírájának elültetése
- A gyermekeket a megszerzett ismeretek alkalmazására tanítás

Feladatunk:

- Olyan feltételek és lehetőségek biztosítása, melyek a gyerekek cselekvő aktivitására épülnek, a gyermekek fejlődésére komplex hatással vannak
- Olyan helyzetek megteremtése, párhuzamos tevékenységek felkínálása, mely során megvalósul a tapasztalatszerzés
- Megismerő képességek fejlesztése
- Tudatos tervező munka, csoportra tervezett nevelési terv. Szükség esetén ezek rugalmas módosítása.
- A pozitív megerősítés, a konkrét, reális, differenciált értékelés, a meleg attitűd biztosítása
- Az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele a lehetőségek felkínálása során
- Megfelelő utánzások mintáinak, modellkövetés biztosítása (Óvodapedagógus+ dajka)
- A képszerű, szemléletes gondolkodás kialakulásának segítése
- A gyermeki kreativitás fejlesztése
- A felfedezés lehetőségének biztosítása

Tartalom:

- Nevelési terv
- Tematikus terv

A megvalósulás folyamata, a feltételek megteremtése:

- A csoport összetételének megfelelően tervezünk, és ezt differenciált jelleggel valósítjuk meg
- A nap folyamán biztosítjuk a lehetőséget a gyermekeknek, hogy részt vehessenek a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékban, tevékenységekben, az ehhez szükséges feltételek, anyagok, eszközök biztosítására törekszünk
- Az általunk szervezett, tervezett tanulási alkalmak játékidőben zajlanak
- A napi gyakorlatban a témakörök feldolgozása komplex tevékenységek formájában történik, naponta más- más tevékenységi területek kiemelésével
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése miatt leghatékonyabbnak tartjuk az egyéni, páros, mikro csoportos és csoportos tanulás megvalósítását, egy- egy témakör folyamatos feldolgozását, melyet az óvodapedagógusok telephelyenként eltérő váltásban valósítanak meg
- Alkalmazzuk az IKT eszközöket, az adott tevékenységnek megfelelően

- A kötött foglalkozás keretein belül is figyelembe vesszük az egyéni és életkori sajátosságokat, differenciálunk
- Problémahelyzetek megoldására ösztönző helyzetek teremtésére törekszünk, szituáció érzékeny óvónői magatartást alkalmazunk, annak érdekében, hogy az óvónő kezdeményezéseibe kapcsolódjanak be a gyermekek
- A gyermektermékeket folyamatosan elemezzük, ezek eredményeit beépítjük a tervező munkánkba
- Mindig a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően értékelünk. Törekszünk a világos, érthető, reális értékelésre, melyek kizárólag a konkrét cselekvésre irányulnak és a személyiségfejlődést segítik elő

A tevékenységben megvalósuló tanulás tartalma telephelyenként a pedagógusok módszertani szabadságának alkalmazásával valósul meg.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek önállóan képesek elemi, konkrét, ismert jelenségek esetében következtetni
- Kialakult koruknak megfelelő feladattudatuk, feladattartásuk, reális énképük
- A gyermekek cselekvésbe ágyazottan szerzik ismereteiket
- Önálló megfigyeléseket végeznek, következtetéseket vonnak le, problémahelyzetek megoldására törekszenek
- Ok- okozati összefüggések meglátására képesek
- Gondolataikat képesek érthetően szavakban, mondatokban kommunikálni, érdeklődők, bátran mernek kérdezni
- Szabálytudatuk egyre fejlettebb, szükségleteik késleltetésére képesek
- Képesek együttműködésre, kapcsolatteremtésre úgy a felnőttekkel, mint társaikkal
- Kialakul az iskola megkezdéséhez szükséges testi, lelki, szociális, értelmi érettségük: Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival

10.9 Ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok

Célunk:

Az ünnepeinkkel, jeles napokkal, hagyományaink tevékeny megélésével kiemelkedni a hétköznapokból, mind tartalmával, mind pedig külsőségeikben megteremteni a különlegeset, a mindennapitól eltérőt.

A közös élmények nyújtásával a közösségi érzés erősítése, a nevelőmunka hatékonyságának növelése.

A művészeti nevelés eszközeivel komplex, játékos ismeretnyújtás feltételeinek megteremtése.

Feladatunk:

A helyi hagyományok közösségteremtő, emberformáló lehetőségeinek kihasználása, a közvetlen élményszerzésen alapuló népszokások, jeles napok szokásainak beillesztése az óvodai élet indirekt ismeretközlő tevékenységeibe. Pozitív érzelmi attitűd kialakítása a szűkebb és tágabb környezetünkben fellelhető történelmi, kulturális, környezeti értékek iránt.

Jeles napokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó hagyományaink és az óvodai életet átszövő szokások megjelenése a helyi adottságokhoz és a gyermekek igényeihez, életkori sajátosságaihoz maximálisan igazodva kerül beépítésre az éves munkatervbe.

Évente ciklikusan ismétlődő hagyományaink, népszokások, jeles napokhoz, ünnepkörhöz kapcsolódva

Ősz: szüret, szüreti felvonulás, multság, Márton napi hagyományok, egészségnap

Tél: Mikulás várás, adventi készülődés, Luca-nap, karácsonyi ünnepvárás, karácsonyi műsor

Tavas: Farsangi készülődés, Kiszézés, Nemzeti ünnep március 15., Húsvét, locsolkodás, anyák napja, gyermeknap, óvodai évváró

Tematikus tervbe illeszthető ajánlott világnapok: takarítási világnap, zene világnapja, népmese napja, állatok világnapja, víz világnapja, Föld napja, madarak és fák napja

A programok, hagyományok, ünnepek megélése, szokások megvalósítása feladatellátási helyenként változó formában kerülhetnek megszervezésre, nyílt és zárt formában, a helyi adottságok, lehetőségek tükrében, minden esetben kiemelt figyelmet fordítva a gyermekek érdeinek képviselőjére.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek aktívan részt vesznek az óvodai élet mindennapjaiban.

- Megalapozódik a szülőföldhöz való pozitív kötődés, hazaszeretet.
- Ragaszkodnak egymáshoz, kortárs kapcsolataik fejlődnek
- A csoportban, óvodában dolgozó felnőtteknek kinyilvánítják érzelmeiket.
- Megalapozódik szokás és normarendszerük, bíznak saját képességeikben.
- Örülnek az ünnepeknek, az ajándékozás örömeinek, aktívan részt vesznek az előkészületekben, öltözetükkel, megtisztelik egymást és az ünnepet.
- Kialakul az ünnepekhez szükséges megfelelő magatartásforma.
- A jó hangulatú, közös örömet jelentő ünnepek, hagyományok, jeles napok megtartása erősíti a gyermekben, felnőttben az összetartozás érzését, jó közösségé kövácsolja a csoportot, az egész óvodát.
- Egyéni és közösségi tulajdonságok alakulnak ki.
- Megismerik a legfontosabb jeles napjainkat, népi hagyományainkat.
- SNI gyermek, érdeklődéssel, örömmel vesz részt az ünnepeken, számára teljesíthető szerepet vállal, és sikerélményhez jut.

11 Inkluzív pedagógia, integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló tevékenység

„Isten minden kis tücskének akad hely a kórusban. Némelyik hangja mély, a másiké magas. Megint másik hangosan ciripel a telefondróton, és aki csak tapsolni tud, olyan is akad.”

Margaret Martle

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése során **célunk** olyan feltételek biztosítása, amely a gyermekek speciális nevelési szükségleteihez, életkori, érési sajátosságaihoz igazodik. Az érzelmi biztonságon túl szolgáljuk a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, értelmi, szociális fejlesztést, és egyben arra törekszünk, hogy speciális terápiák, módszerek alkalmazásával segítsük a gyermekek fejlődését. A feladat ellátásához szükséges végzettséggel rendelkező szakemberek irányítják és segítik a gyermek fejlesztését. Ezeket a gyermekeket is el kell juttatnunk oda, hogy szívesen járjanak óvodába, hogy megtalálják helyüket a csoportban és

ne kerüljenek peremhelyzetbe. Örömmel vegyenek részt a speciális tevékenységekben és a fejlődés kimutatható legyen náluk.

11.1 Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

11.1.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Sajátos nevelési igényű kisgyerek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján: - mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A fenntartói döntés, és feladat-ellátási kötelezettség az alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján, óvodánkban a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását biztosítjuk.

Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat. Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket.
- Utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.
- A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvónők és a dajkák vesznek részt.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki, a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárásokat alkalmazunk.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük – így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.

- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.

A sajátos nevelési igényű gyerekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek: az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása; aki a foglalkozásokhoz szükséges speciális fejlesztési tervet elkészíti, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök; a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,

- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

11.1.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célunk: A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek életkorukhoz mért fejlesztése.

Feladatunk:

- Társas kapcsolataik kialakításának, magatartásszabályozási hiányosságaiknak csökkentése.
- A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével, a gyermekek közösségbe történő integrálása.
- A gyermekek teljesítményének, magatartásának az átlag felé történő közelítése.

A tankötelezettség alól további egy nevelési évre felmentésben részesülő gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosítunk. Intézményegységeken átívelő óvoda-iskola átmenetet segítő munkacsoportot működtetünk.

11.1.3 Kiemelten tehetséges gyermek

A köznevelési törvény szerint: ”kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”

Célunk: A gyermeki képességek kibontakoztatása és lehetőségeik kibővítése, a tanulás iránti érdeklődés felkeltése, komplex személyiségfejlesztés játékos keretek között.

Feladatunk:

- Megfelelő környezeti feltételek megteremtése, derűs, nyugodt inkluzív óvodai légkör biztosítása.
- A fejlődés feltételeinek biztosítása (eszköz, anyag, hely, idő), speciális szükségletek kielégítése.
- Biztatás, támogatás, tevékenységek biztosítása.
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségek elfogadása.
- A tehetség és megjelenési formájának felismerése.
- Intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás).
- Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális).
- Viselkedés jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység).
- A szülő segítése gyermeke nevelésében.

Az óvónő feladata:

- Differenciált feladatadással egyéni, páros és mikrocsoportos foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése.
- Gyermek személyiségének, képességének ismeretében, lehetőség biztosítása a gyermek igényére alapozottan, megnyilvánulási formák biztosítása
- Tegye a gyermeket motiválttá érdeklődésének megfelelően.
- A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentációban feljegyzések készítése a tehetségígéretek megnyilvánulásairól, fejlődéséről, sikereiről.
- Pozitív értékeléssel (óvodapedagógus, gyermek, szülő) sikerélmény biztosítása.
Eredményességi mutatók:
- A gyermek igényli képességeinek fejlesztését, azt örömmel éli meg, belső motivációja a fejlődés. - Megtalálja kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet.

- Képes önálló, kreatív produktumok létrehozására.

11.1.4 A migráns gyermekek interkulturális nevelése:

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésükben is alkalmazni kell.
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékét egyediségükben, individualitásukban keressük.

Feladatunk:

- felkészülés a gyermek fogadására: tájékozódunk, információt gyűjtünk a gyermek nemzetiségével, kultúrájával, vallásával kapcsolatosan,
- az érzelmi biztonság megteremtése,
- a magyar nyelv elsajátításának segítése, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a gyermekközösség.

Eredményességi mutatók óvodáskor végére:

- a gyermekek igénylik a környezetükben felmerülő problémák, helyzetek megoldását, ehhez mozgósítani képesek szerzett ismereteiket, tapasztalataikat,
- kialakulóban van akaratuk, önfegyelmük, kitartásuk, a probléma megoldási képességük,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, megosztása,
- a cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett, az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van,
- nyitott, érdeklődő, aktívan tevékenykedő gyermek, aki az új kihívást – iskola – bizalommal, kíváncsian várja,
- értelmi képességei – az egyéni adottságok, különbségek mellett - képessé teszik a neki megfelelő iskolatípusban sikeres iskolakezdésre.

11.2 Esélyteremtő Program: Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, differenciált fejlesztése

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalma és e tény fennállásának megállapítása, mint a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések egyike, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.) került szabályozásra. A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése koragyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében.

A Gyvt. 67/A. §-a értelmében a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) iskolai végzettsége alacsony; legfeljebb alacsony fokú végzettség (8 általános);
- a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága;
- az elégtelen lakáskörülmények;
- a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alacsony (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelemmel megtehető önkéntes nyilatkozattal történik);
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására jogosult (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) vagy a kedvezmény igénylését megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a járási munkaügyi kirendeltség (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi);

- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény).

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség, alacsony foglalkoztatottság, elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény) legalább kettő fennáll.

Halmazottan hátrányos helyzetű továbbá a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Óvodáinkban a gyermekeket vagy hozzátartozóikat hátrányos megkülönböztetés nem érheti származása, vagyoni helyzete, színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai nézete miatt.

Célunk: Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű és a halmazottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének növelése, az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése, szegregáció mentesség megvalósítása, a hátrányok csökkentése, egyéni szükségleteinek megfelelő speciális fejlesztése, az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítés.

Óvodai esélyteremtő és fejlesztőprogram alkalmazásával célunk, hogy az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésére, elősegítse. A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga, az esélyteremtés fontos eszköze a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.

Területei: Programunk tartalma kiterjed az óvodai nevelés mindazon területeire, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében. Elemeit a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekében nagyobb tudatossággal és mérhetően is nagyobb eredményességgel kell a nevelési folyamat fókuszába állítani. Az óvodai fejlesztő program legfőbb jellemzője a **gyermekközpontú** és **családorientált** szemlélet, amely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések

kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések:

a) Szervezési feladatok: A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek *óvodai beiratásának* támogatása, valamint *teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás* biztosítása érdekében kapcsolatot építünk ki a védőnői hálózattal, az e területen működő civilszervezetekkel. Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek *arányos eloszlására az óvodai csoportok* kialakításánál. A gyermekek minél *kevesebb óvodai hiányzása* érdekében szülői értekezleteken, egyéni beszélgetések alkalmával alkalmazzuk a meggyőzés pedagógiai módszerét. Szülők munkábaállását elősegítő nyitvatartási idő kialakítása, szülői igényfelmérés alapján.

b) A nevelőtestület együttműködése: Óvodánk nevelőtestülete és alkalmazotti közössége rendszeresen tart munkatársi értekezletet, szakmai műhelyfoglalkozást, munkacsoportokat működtet.

c) A gyermekek óvodai felvételétől, óvodai életének megkezdésétől kezdve a következő pedagógiai eljárásokat alkalmazzuk:

- *Anamnézis* felvétele az óvodába lépéskor.
- Tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres tervező és megvalósító pedagógiai munkával segítjük az *egészséges életmód, egészségtudat, egészséges táplálkozási szokások* kialakítását.
- Szeretetteljes légkörben segítjük az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, *érzelmi nevelést és szocializációt, értelmi fejlesztést, anyanyelvi nevelést.*
- Szókinccs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődését.
- Egyéni haladási ütemet figyelembe vevő differenciálás, változatos munkamódszerek, az esélyteremtést, hátránykompenzációt támogató pedagógiai gyakorlat alkalmazása a gyermek személyiségének minél teljesebb kibontakoztatása és fejlődése, az iskolai sikeresség megalapozása érdekében.
- Egyéni fejlesztési terv készítése (meghatározza a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet, a szülőket támogató és a gyermek számára a megfelelő fejlődéséhez szükséges szolgáltatásokat biztosító ellátásokat; a gyermek fejlődése támogatásának és a differenciálás megszervezésének alapjául szolgál, segíti a gyermek fejlődését és a pedagógus előrehaladását, a gyermek előrehaladását támogató további fejlesztési irányok meghatározásához támpontot kínál. Tartalmazza többek között a

gyermek fejlődésének szempontjából releváns, lényeges információkat, a teljesítmény növelése és a személyiség fejlesztése érdekében hozott döntéseket, célkitűzéseket)

Eredményességi mutatók: igazolatlan hiányzások megszűnése, csökkenése, családok bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, óvodavezetéshez, a gyermekek többsége tanköteles korra eléri az iskolába lépéshez szükséges felettségi szintet.

11.3 Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Gyermekeink különböző szociokulturális környezetből kerülnek óvodáinkba. Fontos, hogy nevelő-fejlesztő munkánk során mindig figyelembe vegyük a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítsük tehetségük kibontakoztatását és felzárkóztatását.

Óvodánk legfőbb értéke a gyermek, ezért a gyermekvédelem nevelőmunkánk szerves része. A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, közvetlen kapcsolatot tartva a gyermekvédelmi feladatokért felelős óvodavezetővel.

Az általános elvárások közül - a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos. Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell, hogy vegye a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet kialakulását az esetek többségében anyagi okok, rossz lakásviszonyok, alacsony iskolázottság, megromlott családi kapcsolatok, egészségügyi okok, nevelési hiányosságok és az ingerszegény környezet hiányosságai idézik elő.

Az óvodapedagógus feladata:

- Elősegíti a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését, rendszeres óvodába járását.
- Igazolatlan hiányzás esetén tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst.

- Biztosítja a gyerekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védőóvintézkedésekre javaslatot tesz.
- Az újonnan érkező gyerekek befogadását segíti, beilleszkedésüket igyekszik zökkenőmentessé tenni.
- A problémákat, a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri, jelzi a gyermekvédelmi felelősnek, és adekvát szakember – pl. pszichológus segítségét kéri.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatását differenciált fejlesztéssel segíti.
- A szülőkkel korrekt, kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködik.
- A családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében a támogatáshoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a kisgyerek családban történő felnevelését.
- A prevenció minden gyerekre történő kiterjesztése.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre.
- Ahol szükséges, a nevelési évet indító csoportos szülői értekezleteken tájékoztatja a szülőket az óvodában folyó gyermekvédelmi tevékenységről, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekről.
- Munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten, félévente írásos beszámolót készít, illetve egyéb esetekben az intézményvezető utasítása szerint.
- Szükség szerinti korrekt kapcsolatot tart: a nevelési tanácsadóval, gyámhatósággal, pártfogókkal, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és erről tájékoztatja az óvodavezetőjét és kollégáit is.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket.
- Feljegyzést vezet a családdal kapcsolatos intézkedésekről, eredményekről.
- Együttműködik az óvónőkkel, szakmai segítséget nyújt az esetek megoldásához.
- Javaslatot tesz, illetve kezdeményez különböző segélyezési, támogatási lehetőségeket.

- Együttműködik, segítséget nyújt a szülőknek problémáik megnyugtató, a gyerekek érdekeit szolgáló megoldásában.
- Szociális akciókat szervez, közreműködik az adományok elosztásában.

Az igazgató feladata:

- A gyerekek mindenkifelett álló érdekeinek és jogainak érvényt szerez.
- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- Intézményi lehetőségekhez mérten gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az ott szerzett ismereteiről, tapasztalatairól.
- Védő, óvó intézkedés esetén felveszi a kapcsolatot és együttműködik a családdal, védőnői hálózattal, családsegítővel, jóléti szolgálattal, a kerület gyámügyi osztályával.
- Évente egy alkalommal értékeli, minősíti a gyermekvédelmi munka eredményességét.
- A gyerekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén megfelelő segítséget nyújt a gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek.
- Évente tájékoztatást kér a Gyermekjóléti Szolgálattól a családgondozás, védelembe vétel eredményéről.
- A nevelési év évnyitó szülői értekezletén és a csoportos faliújságokon keresztül tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről.
- Szakemberek meghívásával, tanácsadással segít a szülők problémáinak megelőzésében, megoldásában.
- Eleget tesz a gyerekekkel, szüleikkel kapcsolatos adatok védelmének, titoktartási kötelezettségének.

12 Nevelőmunkát segítő eszközök, felszerelések jegyzéke

Célunk:

Pedagógiai programunk megvalósításához a tárgyi, környezeti feltételek megfelelőségének elérése.

Feladatunk:

- Korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközök beszerzése.
- A játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés érvényesítése.
- Az elhasználódott eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata.

A programunk megvalósításához szükséges tárgyi erőforrások biztosításában, beszerzésében a következő alapelveket érvényesítjük:

- az eszközök feleljenek meg a minőségügyi szabványnak,
- a gyermekbútorok alkalmazkodjanak a gyermekek testméretéhez,
- a játékeszközök beszerzésénél elsődleges szempont a minőség, a balesetmentes környezeti tényezők biztosítása.

Az Óvoda rendelkezik a meghatározott minimális eszköz és felszerelésjegyzékben előírtakkal.

Az eszközök karbantartása, folyamatos elhasználódás következtében pótlása állandó feladatunk.

13 Legitimációs záradék

Érvényességi rendelkezés:

A Pedagógiai program érvényessége: 2025. szeptember 01. –től

Felülvizsgálata: négy évenként

A felülvizsgálatának és módosításának kötelező indokai:

jogszabályváltozás

fenntartói által meghatározott feladatváltozás

A Pákai Öveges József Óvoda-Bölcsőde Pedagógiai Program nyilvánossága:

A program kinyomtatva megtalálható a székhely és a telephelyek vezetői irodáiban, illetve az óvoda honlapján.

Az óvoda nevelőtestülete a 2025. augusztus 18. napján tartott határozatképes nevelőtestületi ülésén megismerte.

Páka, 2025. augusztus 18.

.....
Ph
igazgató

Jelen Pedagógiai programot a Pákai Öveges József Óvodát Fenntartó Intézményi Társulási Tanács, 2025. 08. 25. napján megtartott, határozatképes társulási ülésén élt véleményezési jogával és jóváhagyta.

Páka, 2025. 08. 25.

.....
Ph
Társulási Tanács elnök

14 Felhasznált szakirodalom

77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenációs Óvodai Program, Volán Humán Oktatási és Szolgáltató RT.: 1999

Tevékenység központú óvodai nevelési program: Miskolc 1996.

B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék Tankönyvkiadó Bp. 1982.

Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan Bp. 1975.

Villányi Györgyné: Játék a matematika? Tárogató Kiadó Bp. 1993.

Bakonyiné Vincze Ágnes: Játék és gondolkodás Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Bp. 1989.

Testnevelés az óvodában: Magyar Testnevelési Egyetem Torna Tanszék

II. Országos Szakmai Módszertani Konferencia szakanyaga Bp. 1991.

Dr.Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában, TANSZER - TÁR BT. 1993

Tóth János: A mozgásszervek védelme gyermekkorban, Békéscsaba 1996

M. Komáromi Gyöngyi: Civilizáció és Kultúra - Gyermekközpontú nevelés az organikus kultúra jegyében, Keszthely, Életfa alapítvány 2000

A Kompetencia Alapú Óvodai Nevelési Program: sulíNova Közoktatási- fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési KHT., Bp. 2006.

Nagykanizsa Központi Óvoda Pedagógiai Programja,
http://www.nkkozpontiovi.hu/docs/Pedag_giai_Program__779867_840668.pdf

http://www.csesztreg.hu/feltoltes/files/dokumentumok/%C3%93voda/PEDAG%C3%93GIAI_PROGRAM.pdf